IX. ÉVF. 1908 6—7. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztöség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

IX. ÉVFOLYAM. 1908. JÚNIUS. 6. SZÁM.

ÖRÖKIDŐ

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Magyar kiállítás a Vatikánban. — Mészáros Aladár: A Szentlélek munkája. — E. A.: I. Ferencz József és a Habsburgok. — J. M.: Szentmise a katakombákban. Hogyan áldoztak az őskeresztények? — Kis történetek. — Reviczky Aladár C. M.: Szent Paszkál életrajza. — Szentségtörések a szent német római birodalomban. — Timár Kálmán: Az «Anima Christi» szerzősége. — Prohászka Ottokár: Úrnapja. — Úrnapi körmenet Madridban. — Jubileumi Közlöny.

Magyar kiállítás a Vatikánban.

A VATIKÁN ősi falai rég láttak oly fényes és impozáns ünnepséget, mint a minő a jubileumi kiállítás megnyitása volt. Május 25-én az aranymisés X. Pius pápa ünnepélyesen megnyitotta a vatikáni világ-kiállítást, melynek láttára igazán diadalérzet fogja el a Krisztusért élni halni tudó buzgó katholikus sziveket. A látvány fenséges. Egy csodás összhang vonul végig a termeken, hol ott fekszenek egymás mellett az oltár és templom diszei.

Mindmegannyi fegyverzet egymás mellett, a melylyel szerteszét e nagyvilágon Krisztus katonái és hithirdetői küzdenek, küzdelmeikkel a béke áldozatát nyujtva e világnak. Hány vértanú vére fogja az itt kiállított egyházi ruhákat öntözni! A pápa áldásával elmennek világgá, Jézus Krisztust, a megfeszíttettet hirdetni. Áldás azokra a munkás kezekre is, kik mindezt létrehozták, nem kimélve időt, nem kimélve pénzt és fáradhatatlan buzgóságot!

A Szent Péter-templom kupolája fogadja az érkezőt. Előttünk áll az északi Portone della Guardia, itt a svájcziak fogadnak. Ők útbaigazítanak a kiállítás felé.

A Raffaele Sanzio mintázta faliszőnyegekről elnevezett Galleria degli Arazzi és a Pitture moderne első terme között százötven méternyi hosszúságban terül el a Galleria delle Carte Geografiche, a mely a nevét is, a nevezetességét is azoknak a topografikus térképeknek köszöni, a melyekkel XIII. Gergely pápa rendeletére és a tudós Ignazio Danti utasítása szerint az utóbbinak Antonio nevű fivére diszítette a folyosószerű Galleria falait.

Ennek a rendszerint elzárt galleriának a csöndjét néhány nappal ezelőtt élénk sürgés-forgás váltotta föl. A Vatikánnak munkásai száznál jóval több ládát szállítottak föl a Damasus-udvar felől és a galleria tükörsimaságú márványpadozatának közepén helyezték el őket msgr. Pescini felügyelete mellett, a kitől a beérkezett értékes küldeményt a római hölgy-bizottság elnöknője, vatikáni nagykövetünk neje, gróf Szécsen Miklósné vette át.

Majd hozzáláttak az ajándéktárgyak kicsomagolásához és elhelyezéséhez. Nehéz, sok körültekintést, választékos izlést igénylő munka volt ez. De Szécsen grófné játszva oldotta meg ezt a feladatot. A beérkezett jegyzék alapján előzetesen és szorgosan átgondolt terv szerint intézkedett a kicsomagolt tárgyak elhelyeztetése iránt. Sürgető erélye magával ragadta különben is lelkes főrangú munkatársnőit és a Szent Keresztről nevezett fáradhatatlan apáczákat, úgy hogy midőn alig néhány nap mulva az utolsó láda is kiürült, gazdagon, de minden bántó túlzsufoltság elkerülésével telt meg a galleria mindkét oldalán, tehát együttvéve 300 méter hosszúságban elhelyezett állvány, valamint a galleria felső végében konstruált oltárszerű nagy emelvény.

Valóban elragadó látvány ez a kiállítás! Érczből öntött, finom himzéstől ékes ezüstszövetbe, selyembe, patyolatfehér gyolcsba öltöztetett, a melylyel a katholikus lélek az Úr házának ékességén és az Ő hajlékának dicsőségén és Krisztus Jézus aranymisés földi helytartóján csügg!

A magyar kiállítás közvetlenül az ausztriai kiállítás mellett van.

A folyosó felső végén elhelyezett nagy emelvénynek hátfalán, aranyhimzés és velumokból alakított baldachin alól, ezüst brokátból készült, arany himzésű pluviálék és misemondó ruháknak a ragyogása tör elő, míg az emelvényhez tartozó mensán az uralkodóház tagjainak adományai élükön Ferencz Ferdinánd trónörökös adományával, továbbá a toscanai nagyherczegnőnek és a prágai biboros érseknek ajándéktárgyai, többnyire drága kelyhek, cziboriumok, nagy értékű missió-cassettek találtak elhelyezést. Az egyes csoportokat fehér plakátok jelölték, melyeket De Witten gróf művészi keze festett kék betükkel, arany és fekete czirádával.

Az oltáralakú középső emelvény jobb oldalán a magyar hölgyek által felajánlott és gyüjtött ajándéktárgyak vannak csoportosítva. Ez a magyar kiállítás önkénytelenül is a költő bokréta-allegoriáját juttatja eszünkbe. Mert bár mennyiség dolgában nem versenyezhetünk Ausztria adományaival, gazdagság, előkelőség és választékos izlés tekintetében bátran vallhatjuk a magyar ajándékok csoportját az egész kiállítás diszének és fénypontjának. De különösen egy volt, a mi a Szentatyának jól esett és ez a szeretet, mely egy lovagias nemzet áldozatkészségében megnyilatkozott. A francziák még nem küldtek semmit; a németek sokat küldtek ugyan, de azon kérelemmel kapcsolatban, hogy a pápa az ajándékok

egy részét a szegény német templomoknak adja. A pápa tehát mindenről lemondott és mindent visszaadott a németeknek.

Pallavicini Edéné őrgrófné, a ki annyi önfeláldozó fáradság, annyi szorgos utánjárásnak és lelkesítő buzdításnak az árán teremtette meg honfitársai áldozatkészségéből ezt a remek csoportot és gróf Szécsen Miklósné, a ki oly lelkesen, oly szerető gonddal karolta föl az egész kiállításnak, de kiváltkép a kiállítás magyar részének az ügyét, nemcsak készségesen felajánlott, de sikerrel is koronázott odaadó buzgalmuknak tudatában, megelégedéssel pihentették tekintetüket a Szentatyának átadandó ajándéktárgyak diszes sorozatán. Azok az áldozatkész hölgyek pedig, a

Szent Péter és a Vatikán.

kiknek az adományai a kiállítás magyar részét ily széppé és ragyogóvá varázsolták, azzal a jóleső tudattal telhetnek el, hogy nemes igyekezetük ott is becsületet szerzett a magyar névnek, hol az együtt való létezés a szemlélőt önkénytelenül is összehasonlításra ösztönözték.

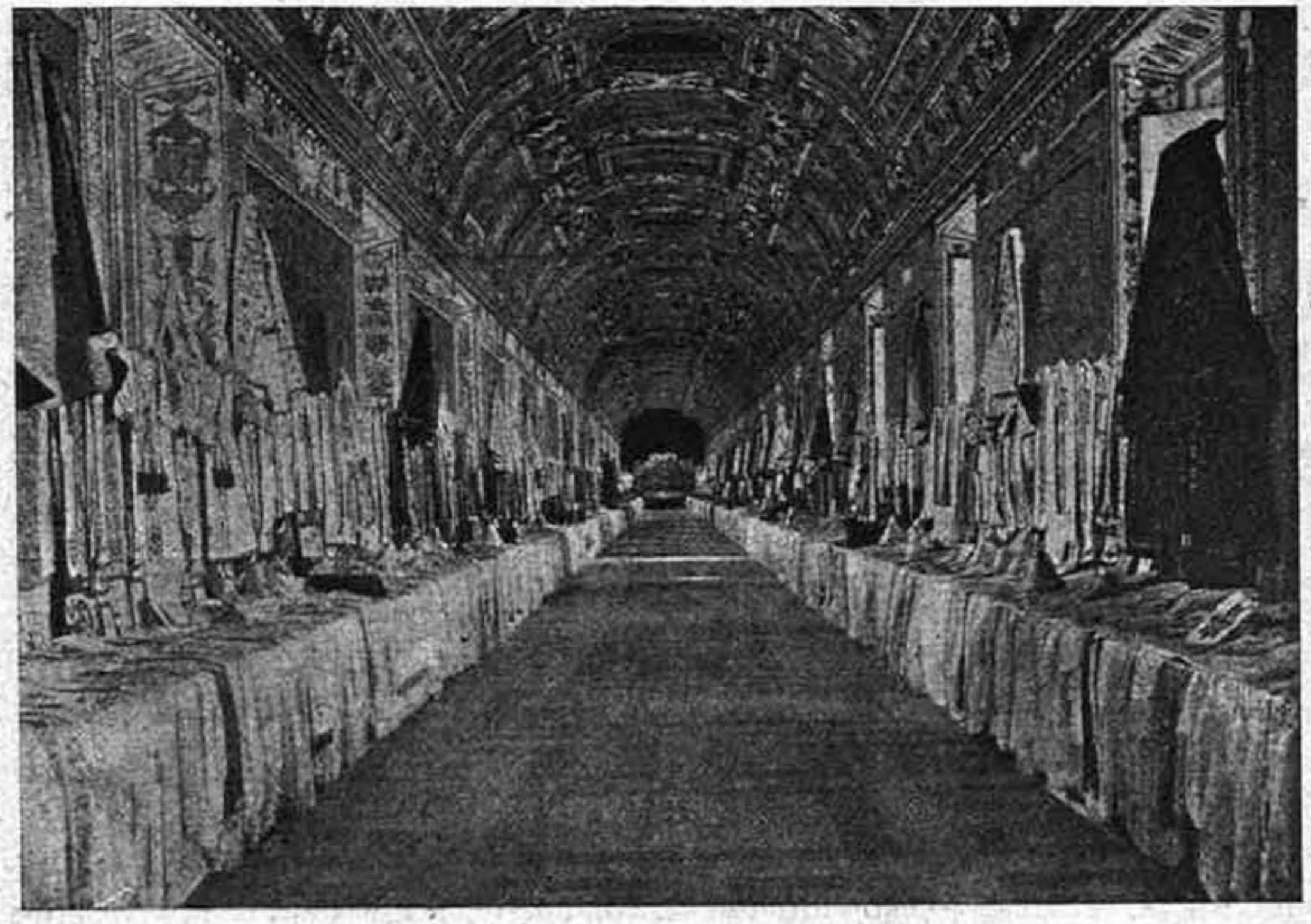
Míg azok, a kik a kiállítás ünnepélyes megnyitására hivatalosak voltak, a Pitture moderne első termében gyülekeztek, ő Szentsége elsőbben Pallavicini Edéné őrgrófnét fogadta magánkihallgatáson. Az őrgrófné Mailáth Livia grófnő és Hohenlohe Egon herczeg, a nemrég kinevezett nagyszebeni plébános kiséretében járult a Szentatya elé, hogy az oltáregyesület által gyüjtött tekintélyes péterfilléradományt átnyujtsa. A Szentatya kegyesen és hálás megilletődéssel fogadta a magyar hölgyek ajándékát. Őrgróf Pallavicini Edéné Wenckheim grófnő diszes ezüstszelenczéjében az Országos Jubileumi bizottság nevében 32.000 lirát adott át a Szentatyának. A pápa szemei örömkönyekkel voltak tele.

— Sono toccato, sono confuso. — Meg vagyok hatva, meg vagyok zavarodva — mondotta az atyai szeretet hangján.

Összecsapta kezeit, midőn a lovagias magyar nemzet szeretetének ily megnyilatkozását látta s megilletődésében csak ennyit mondott:

— Az emberek olyan jók, hogy az én fiókjaim sohsem üresek.

Ezek után megható perczek következtek. A Szentatya fölegyenesedett és beszédet tartott a jelenlevőkhöz. Apostoli szavai valósággal gyujtottak,

A vatikáni magyar kiállítás.

szeme tűzben égett s egész valója szeretetet lehelt, midőn az ékesszólás hangján a keresztény-szegénységről s a szegények drága aranyos szivéről beszélt. Mint egykor szent Lőrincz diákonus, úgy ő is az Egyház legnagyobb kincsének nevezte a szegényeket, kiknek az Úr Jézushoz hasonló szivük van.

Jézus Szive az Oltáriszentségben, mely minket a szeretetre kényszerít! Erről beszélt most a Szentatya. Szava mindjobban gyujtott, átélte, átérezte az eucharistikus Jézus szeretetét.

— Ez a Szív él, reszket, érez és dobog az Oltáriszentségben! — mondotta, s megáll ott egy pillanatra.

A beszéd után az Oltáriszentség szeretetére buzdítva mindenkit, áldást adott és csókra nyujtá kezeit.

Majd a római jubileumi hölgybizottság járult ő Szentségének szine elé az elnöknőjének, Szécsen Miklósné grófnőnek vezetésével. A hölgybizottság a következő hölgyek által volt képviselve: Windischgrätz-Radzivill és Thurn-Taxis herczegnők, Pallavicini Edéné őrgrófné, Brandis grófnő, de Witten grófnő, Szécsen grófnönek a rendezésben fáradhatatlan munka

Főemelvény az Izabella-háziipar kiállításával.

társa, Revertera Anny és Paula grófnők és Bleilében úrhölgy. Szécsen grófnő olasz nyelven a következő beszédet intézte a Szentatyához.

«Szentséges Atyánk!

Ebben az esztendőben, a mikor az egész katholikus világ ünnepélyesen üli meg Szentséged áldozópapságának ötvenedik évfordulóját, Ausztriának és Magyarországnak hölgyei is bizonyságot akartak tenni Szentséged iránt való őszinte hódolatukról és gyermeki szeretetükről.

Tudván, mily meleg és élénk érdeklődéssel viseltetik Szentséged a szegény templomok és a missiók szükségletei iránt, Magyarország és Ausztria hölgyei nagymennyiségű egyházi szerelvényt gyüjtöttek. Ezeket

a szerelvényeket ezennel hódolattal ajánljuk föl Szentségednek, mély alázattal esedezvén Szentségednek, hogy azokat szokott kegyességével elfogadni méltóztassék.

A midőn Szentségednek áldozópapi jubileumának alkalmából Szentséged előtt mindazoknak a szervező bizottságoknak, a kik e mű létrehozásához hozzájárultak, hódolatteljes és bőséges üdvkivánatait tolmácsolom: arra kérem Szentségedet, hogy bennünket, kik Szentséged magas szine elé járultunk, valamint az összes közreműködőket apostoli áldásában részesíteni kegyeskedjék.»

A Szentatya, kit a grófnőnek közvetlenséggel előadott köszöntő szavai láthatólag meghatottak, nyájasan köszönte meg a hódoló üdvkivánatokat és örömest teljesítette az üdvözlő grófnő kérését.

A kihallgatás végeztével a hölgybizottság tagjai a kiállítási helyiség előtti terembe mentek, hol azalatt gróf Szécsen Miklós nagykövettel az élükön, a nagykövetség diplomácziai testületének tagjai: gróf Hadik nk. tanácsos, gróf Badeni nk. titkár, gróf Cziráky nk. attasé, továbbá msgr. de Montel nk. egyházjogi tanácsos és titkára msgr. Csiszárik, nemkülönben nehány a megnyitásra meghivott vendég ú. m.: Mailáth Livia grófnő, Pongrácz Gabriella grófnő, Königsbrunn Ida és báró Kosjekné, Schwarz-Skublic bárónő, Hohenlohe Egon herczeg, gróf Attems s a sajtó képviselői várták már ő Szentsége érkezését. Kevés vártatva hallatszottak a Szentatya nemes díszőrségének léptei és csakhamar megjelent a Szentatya, ki előtt a maggiordomo msgr, Bisleti, valamint herczeg Sapieha és gróf Caccia-Dominioni szolgálattevő titkos kamarások haladtak. A Szentatya Merry del Val bibornok kiséretében érkezett, a kihez Vivessy Tuto, Cassetta, Cavicchioni, Martinelli és Gennari bibornokok csatlakoztak. A jelenlevő biborosok azt mondották, hogy az Oltáregyesület méltán büszke lehet erre a kitüntetésre, mert mindnyájuk csodálkozására ez volt az első eset hogy a Szentatya egész udvarával jelent meg. A Szentatya, miután gróf Szécsen Miklós nagykövet hódolatteljesen üdvözölte, kegyes mosolylyal fogadta azt a két fehér rózsából kötött csokrot, melyet a nagykövet gyermekei, Miklós és Erna nyujtottak át ő Szentségének.

Aztán a kiállítás megtekintésére indult.

A Szentatyát, kit gróf Szécsen Miklósné és őrgróf Pallavicini Edéné kalauzoltak, meglepődve tekintett végig a gyolcstól, selyemtől és aranytól ragyogó hosszú folyosón s míg az egyes tárgyakat szemügyre vette, megujuló meglepetés és jóleső öröm váltakozott különben gondterhes arczán.

— Splendido! Magnifico! — kiáltotta örömteljes hangon, miközben örömkönyek ragyogtak szemeiben.

A magyar csoportban elsőbben is egykori szolgálattevő titkos kamarásának, gróf Zichy pécsi püspöknek remek és értékes tartalmú cassette-je

vonta magára a Szentatya figyelmét. A pécsi püspök missió cassettáját különösen Agliardi biboros az egykori bécsi nuncius bámulta meg. A biboros ki valamikor szintén hithirdető volt, így kiáltott föl elragadtatásában:

— Kedvem volna visszamenni missionáriusnak! Olyan nagyszerű ez a fölszerelés. Ilyent mi nem kaptunk annak idején!

A pápa ezalatt meg-megállt a tárgyak előtt, a casettákból követte a kelyheket, megfogta a csipkéket és dicsérte azok finomságát. De hosszasabban időzött a többi kiállított tárgyak előtt is. Elismerő szóval, hálás örömmel jutalmazván az adományozókat, a kiknek a szive viszont büszke örömmel telt volna el, ha látják, mint édesítették meg Szentatyjuknak gonddal, felelősséggel terhes életét.

Mielőtt a Szentatya a kiállítást elhagyta volna, beszédet intézett a jelenvoltakhoz. A fényes kiállítás — így mondotta — meglepte, az áldozatkészség, a mely oly értékes és számos tárgyat ajánlott föl, hálás örömmel tölti el a szivét. Köszönetet mond a központi hölgybizottságnak, főkép Szécsen Miklósné grófnőnek a rendezés körül kifejtett fáradtságért és buzgalomért. Köszönetet mond az összes országok és tartományok hölgybizottságainak lelkes fáradozásukért. Szívből köszöni azoknak az adományait, a kik bőségükből juttattak nem várt drága adományokat. Szívből áldja meg valamennyiöket. «Most pedig — ekként folytatta — azokhoz száll a lelkem, a kik, hogy az Úr dicsőségét előmozdítsák és nekem örömet szerezzenek, a szükségesről mondottak le, azokhoz a szegénysorsuakhoz, kik nehezen megszolgált filléreikkel, fáradságos munkájukkal, lemondásnak, érzékeny áldozatnak az árán emelték e kiállítás gazdagságát és diszét. Legyenek áldva, de reájuk fog szállni az az áldás, a mit a náluknál szegényebbek kérnek majd az Egek Urától az ő számukra, hálásan imádkozván szegény templomaik, missióik jótevőiért.»

A gyakori áldozás összekapcsolva a boldogságos szűz Mária iránt való szeretettel, nemcsak a legjobb, de az egyetlen eszköz, mely a fiatal ember erkölcsi tisztaságát és hitéletét megőrzi s öt magát, ha elesett, újra fölemeli és gyengeségét meggyógyítja. *Néri szent Fülöp.*

Testedet napjában is többször táplálod; s lelked elégedjék meg véle egy évben egyszer? *Borromei szent Károly.*

Hozzá kell szoktatnunk magunkat az olyan keresztények látásához, a kik legjobb szándékaik mellett is gyarlóságokba esve, mindennek daczára mindennap áldoznak. Még pedig haszonnal. Ne akarjunk megbotránkozni imitt-amott valaminemű félszegségükön, a mit az Isten megenged, hogy őket ezáltal megalázza; gondoljunk inkább arra, hogy mennyivel durvább és veszélyesebb bűnöktől menti meg őket a mindennapi áldozás gyógyító hatása». *Fénelon † 1715.*

A Szentlélek munkája.

Az imádandó Szentháromság harmadik személye, a Szentlélekisten a szeretetnek a lelke, a megszentelés eszközlője. Az ő működése nem az ultionum Dominus-é, a boszúállás Istenné, nem a szigorú Biróé, a kinek tekintete villám, szava mennydörgés, hanem a szellőé, a mely lágyan suttog, de ellentállást nem ismer. Ő a szelíd mennyei fény, a mely nem vakít, nem éget, hanem megvilágosít és fölmelegít. Épen ezért Neki tulajdoníttatik mindaz, a mi az emberiség fölvilágosítását, megvigasztalását, fölemelését czélozza.

Az ó-szövetség nagy alakjainak, a prófétáknak elméjét a Szentlélekisten tölti be a fenséges gondolatok tömegével, a melyek hivatva vannak a Szentháromság örök tervét előkészíteni, hogy a Fiúisten megváltói tevékenysége termékeny talajra találjon. — Ugyancsak a «Szentlélek száll Máriára» (Luk. 1, 35.), mert Ő az, a ki a próféta szerint «új dolgot cselekszik a földön: egy asszony férfiat veszen körül». (Jer. 31, 22.) És ugyanaz a Szentlélek viszi végbe naponta az átlényegülés csodáját a szent miseáldozatban. A ki a Szűznek méhét termékennyé téve az örök Istent halandó emberi alakban jelenítette meg a földön, az jeleníti meg a Fiúisten szavának erejével az Úr Jézust a kenyérnek és bornak a szine alatt is. Az incarnatió, a megtestesülés eszközlőjének tulajdoníttatik a transsubstantiatió, az átlényegülés műve is. Valóban a szelíd galambnak s a jótékony tűzlángnak képében jelentkező isteni személy az irgalomnak, a szeretetnek a Lelke. Ő vigasztalja meg a csüggedni készülő emberiséget az eljövendő Messiásba vetett reményének folytonos fölújításával és Ő teszi lehetővé az egyszer megjelent Messiásnak szakadatlan jelenlétét.

Az isteni Léleknek eme működése kell, hogy végtelen hálával és köszönettel töltsön el bennünket, az cucharisztikus Úr Jézus hiveit. Hálánk kifejezése természetesen nem állhat meg a puszta szavaknál, a dicsőítő ének elzengésénél, hanem meg kell nyilvánulnia a tettek életében. S ezek a tettek a Szentlélek sugallatainak törhetetlen követésében merülnek ki, a melyre az Oltáriszentség gyakori és buzgó vétele teszi képessé lelkünket s ugyancsak a mennyei lakomának helyes élvezete ismertet meg minket a szeretet Lelkének akaratával.

Az apostoli korban a dolog természeténél fogva a harmadik isteni Személy működése, akaratának megnyilvánulása feltünőbb, szembeszökőbb volt, mint napjainkban, mert az Úr Jézus nagy művének, az Egyháznak megalapításáról, megerősítéséről volt szó. Ám vakmerőség volna azt állítani, hogy a mai kor kisebb mértékben részesül a megszentelés Eszközlőjének isteni áldásaiban. Változás csupán a működés külső megnyilatkozásában állott be, a nélkül, hogy a mérték csökkent volna.

Ezen szerény sorok nem tartanak számot arra, hogy hittani értekezésnek tekintessenek s épen azért nem kívánnak foglalkozni a Szentlélekisten adományaival a maguk egész terjedelmében, összehasonlításokat téve az apostoli idők és a mai kor követelményei között azok tekintetében. De legyen szabad azért egyre rámutatni közülük, a melynek fontosságát senki sem tagadhatja és a melynek megbecsülése egyik legbiztosabb módja a megigazulásunkat kivánó Szentlélek iránt tartozó hálánk kifejezésének. Ez azon adomány, a melyet szent Pál a szellemek elválasztásának, discretió spiritumnak nevez. (I. Kor. 12.) Vonatkozik pedig ez a discretió, ez az érzék annak a felismerésére, vajjon valamely szellem Istentől van-e vagy a gonosztól. Ha szükség volt reá az Apostolok korában, úgy szükség van reá a mostani századokban is, a melyek annyi rokon vonást tüntetnek föl amazzal. Hányszor tünik föl ma is a gonosz lélek a világosság angyalának képében, a ki hol a tudomány komoly külsejét ölti magára, hol a könnyed, szellemes csevegés alakjában lép elénk, hol a kérlelhetetlen erkölcsbíró szerepében tetszeleg, hol az erény rettenthetetlen bajnokának tolja föl magát, hol a művészetek szent nevében emeli fel szavát. Eszközei az írott és mondott szó, a festett s faragott kép, a sajtó, az iskola, a művészetek.

Valóban nincs nagy pessimismusra szükségünk, hogy eszünkbe jusson az isteni Üdvözítő szivet-lelket megragadó leírása, a melylyel az utolsó itélet előjeleiről szól: «Ha az Úr megnem rövidítené ama napokat, egy ember sem szabadulna meg; de a választottakért, a kiket választott, megrövidíti ama napokat». (Márk. 13, 20.) S nem a mai kor signaturája-e az, a mit a következőkbe mond: «Támadnak hamis Krisztusok és hamis próféták, és jeleket és csodákat tesznek, hogy eltévelyítsék, ha lehet, még a választottakat is». (u. o. 22 v.) Kinek nem jut eszébe e szavak olvasásánál a mi számtalan hamis prófétánk, a kik báránybőrben játsszák végig a farkas ragadozó szerepét?

Nincs-e tehát szükség a mai korban a discretio spiritunm adományára? Legyen azért a mi pünkösdi imádságunk kérelem a Szentlélekistenhez, hogy adja meg nekünk a szellemek elválasztásához szükséges érzéket, a melynek segítsége nélkül, gyarlóságunknál fogva, sajnos, nagyon is könnyen letérhetünk az üdvösség útjáról, a mitől mentsen meg mindnyájunkat az eucharisztikus Üdvözítő! *Mészáros Aladár.*

Egyszer gyónni egy évben és egyszer áldozni elegendő talán ahhoz, hogy az anyaszentegyház tagja maradj, de aligha elegendő lelked üdvösségére.
Spiragó.

A szent áldozás minden jónak kútforrása. — *Don Bosco.*

I. Ferencz József és a Habsburgok.

JUNIUS hó 8-án volt ismét évfordulója annak, hogy I. Ferencz Józsefet magyar királylyá koronázták Budavárában, Nagy Boldogasszony templomában. Felséges urunk és királyunk felé fordul minden évben a magyarság szeme, hogy ne csupán a tisztelet és hódolat adóját rójja le a nagy király iránt, hanem azért is, hogy a legelső magyar ember férfias lelkéből példát merítsen minden igaz magyar. Kötetekre megy a könyvek száma, melyeket most I. Ferencz Józsefről 60 éves császári jubileuma alkalmából írnak. Minden oldalról szemügyre veszik korszakot alkotó egyéniségét, s nincs lelkében vonás, melyet még ki ne merítettek volna a két birodalomnak dicső uralkodójáról. Minket I. Ferencz József, az eucharistia buzgó tisztelője érdekel. Ferencz József, kiben az ősök ere csőrgedez, a nagy Habsburg, kinek hétszáz éve már, hogy az Oltáriszentség iránt való buzgó áhitat legékesebb családi tradiciója.

Ki ne ismerné Habsburgi Rudolf gróf történetét. Svájczi birtokán vadászik, s a mint egy vadat üldözőbe vesz, csengettyű szót hall, egy pap megy arra a szentséggel, a beteg várja már nagy félelemmel. De a patak megáradt s a pap nem mehet át. Rudolf leszáll, letérdel és felajánlja lovát Jézus Krisztusnak, kit a pap visz néma áhitattal. A pap fenn a lóról megáldja őt és örök uralmat igér családjának. Ezzel kezdődik a Habsburgok fényes története.

A család igazi nagyságának megalapítója I. Miksa császár. Az utolsó középkori lovagnak nevezik őt, mert nagy lelke volt, mint a középkor lovagkirályainak. Isten dicsőségéért égett a lelke, úgyanyira, hogy még attól a gondolattól sem irtózott, miszerint a császári hatalmat a saját személyében a legfőbb papi hatalommal, a pápaival fogja egyesíteni. Életét legendák övezik. Épen a legszebb legenda az Oltáriszentséghez fűződik. Miksa császár is vadászni ment; Innsbruck közelében, a tiroli bérczeken, a felső Inn völgyében harsogott a vadászkürt a zergék után; a császár oly merész volt, hogy a zergéket mindenüvé követte és a legveszedelmesebb helyre is felhágott. Egyszerre csak egy sziklára jutott, a honnan azután nem volt szabadulása. Sem előre, sem hátra nem tehetett egy lépést sem. A vadászok keresték, végre kisérete s a falu népe meglátta őt kétséges helyzetében. A császár még élt. Kezeit imára kulcsolta össze. Majd látták, hogy egy pergamendarabot vesz elő és arra ír valamit. A pergament ledobta, azon ez volt olvasható: «Hívjatok egy papot, hogy nékem a szentséget megmutassa; ha már nem vehetem magamhoz halálom előtt a mennyei útravalót, legalább látni akarom Őt». Az emberek elfutottak és néhány óra mulva nagy körmenetben visszajöttek a zirl-i plébánossal.

A plébános kezében szentségtartó volt csupa aranyból, a nap sugarai csakúgy czikáztak a fénylő drágaságon. A pap most fölemeli a szentséget és áldást ad vele. Alig hogy ez megtörtént, egy ifjú lép Miksa császár mellé és kéri, hogy kövesse őt. A császár követi és a nyomdokon szépen kiér egy tisztásra. Elbámul, mert a dolgot nem tudja megérteni. De az ifjú így szólott hozzá: Az Úr, a kit hívtál, él és uralkodik, ő küldött segélyedre. Miksa császár térdre borult és úgy adott hálát az Oltáriszentségnek. A helyet pedig, a hol ez történt, még ma is mutatják Innsbruck mellett a Martinswand szürke szikláján.

V. Károly császár, a spanyol Habsburg-ág megalapítója, ki azt mondhatta magáról, hogy birodalmában sohasem nyugszik le a nap, a szentség előtt végtelenül alázatos volt. Mikor 1530-ban Bécs városába bevonult, épen Úrnapja volt; a császár gyertyát fogott és úgy vett részt a körmenetben. Midőn 1525-ben I. Ferencz franczia királyt Páviában legyőzte, a város utczáin szentséges körmenetet tartott. Sant Just zárdájában élt a nagy Habsburg, miután a császárságról Brüsszelben lemondott; halála előtt megáldozott és ezen szavakat hallatta az Úr Jézus előtt: «Bennem lakol, add hogy öröké veled maradhassak». Fia, I. Ferdinand, szentségi körmeneteken hangosan énekelt egyházi énekeket.

Miksa főherczeg, ki a harminczéves háború kezdetén halt meg Tirolban, gyakran áldozott. Innsbruckban a kapuczinusok temploma mellé egy kis remeteházat épített magának s itt készült elő a szentáldozásra. Rendes szavajárása ez volt: «A szentségház előtt térdelő szerzetesség a legerősebb és leggyakorlottabb hadsereg az ország ellenségei ellen». II. Ferdinánd Csehország legyőzetése után egy beteghez kisérte a papot. Mikor az áldoztatásnak vége volt, a nagy uralkodó, ki a sarokban térdelt, így szólt a szegény lakókhoz: «Örüljetek, ma két király jött házatokba: a mennyek királya és Csehország királya». A körmeneteken ő is fáklyát vitt, úgy hogy keze feldagadt. Orvosa erre azt mondta: «Felséged ma többet nem visz fáklyát». Ferdinánd így válaszolt: «Van még másik kezem». Szent életet élt; nemcsak bátor katona, bölcs uralkodó, de igazán szent volt. Naponta két misét hallgatott s az áldozás előtti estén már nem evett vacsorát. Utóda, III. Ferdinánd, az Oltáriszentséggel győzte le a svédeket. Mikor ezek Regensburgot ostromolták, Ferdinánd a városban szentségi körmenetet tartott. A szentség mint a nap ragyogott felettük és győztek elleneiken, mint a zsidók Jozsue alatt, ki a napot megállította, hogy katonái győzzenek.

Mária Terézia, kit alattvalói sohsem tudtak elfeledni, a szentség iránt való mély áhitatban is példát adott népének. Imádkozott és dolgozott érette. Hány templomunk őrzi ama drága miseöltönyöket, melyet Mária Terézia épúgy saját kezével készített, a mint a magyarok első királynéja, boldog Gizella. S ez az áhitat, ez a mély buzgalom tovább élt Mária

Terézia unokáiban is és drága örökségként él még ma is dicsőségesen uralkodó királyunkban, I. Ferencz Józsefben. Ime egy vonás. 1885-ben történt. Az uralkodó a Práterben kocsizott; midőn a freudenaui versenytérhez ért, papot látott, ki beteghez sietett. Az uralkodó leszállott kocsijáról s úgy imádta térdenállva a szentséget. Nemsokára rá hadgyakorlatok voltak. A király lovon volt. Csöngetyűszó hallatszik; odanéznek, ismét egy pap megy el fehér karingben, mellette a ministráns égő lámpával. A legfőbb hadúr tisztelgésre vezényli ki a vezérkart és az egész hadsereget, s maga is az uralkodókat illető tiszteletet adta meg Jézus Krisztusnak az Oltáriszentségben.

E. A.

Szentmise a katakombákban.

Hogyan áldoztak az őskeresztények?

Róma alszik, csak néhol-néhol dereng valami fény — bizonyára szegény munkásemberek laknak ott — csend és nyugalom mindenütt, csak az utczán és az országuton lehet kivenni egyes alakokat, kik mennek csöndesen, szótlanul, mintha szöknének, mintha nem akarnák, hogy föl-ébresszenek valakit, még a házőrző kutyákat sem. Nem volna jó, ha ugatnának!

Kiérünk az országútra s megyünk mi is óvatosan a többiek után. Harangszó nincs, csak a szél fütyül a tenger felől s lobogtatja a lámpások pislogó lángját. Fönt az égen is pislog egy-két csillag, mintha álmos volna s alig várná a nappalt, az ő éjszakáját...

Az országút mentén eltemetett pogányok síremlékei, mint mereven álló katonák, állnak sorfalat, egyiket a másik után világítja meg a kézi-lámpás fénye s azután újra elnyeli őket a sötétség.

Kint vagyunk már a földeken, szent Cyriaca katakombájánál, hol szent Lőrincz, a nagy szocziálista-apostol van eltemetve. Az előttünk haladó fekete alakok egymásután tünnek el egy félig összedőlt kunyhó falai között; a lámpások, mint földhöz verődő szentjánosbogárkák, egyenkint tünnek el szemünk elől.

Itt volnánk tehát a czélnál! Szó nélkül megyünk a többiek után; mi is fölemeljük a ledőlt kapuszárnyat — úgy fekszik ott igazán, mintha csak véletlenül fordult volna ki sarkaiból — és bebújunk az egész szűk nyiláson. Az ajtónálló fossornak megmondjuk a jelszót: Piscis! Hal! és megyünk tovább a hosszú, szűk folyosón itt-ott fölcsillanó lámpások távoli fénye után.

Kanyarodunk jobbra-balra, hol leszállunk, hol föl, egyik oldalfolyosót a másik után hagyjuk el — ugyan hol végződhetnek azok! — végre egy nagy boltozott terem ajtajában megállunk. Megállunk és körülnézünk.

Bizony nagyon szegényes itt minden. Kopár, csupasz kőfalak körös-körül, itt-ott egy bibliai kép, de hogy mit ábrázol, azt a gyönge világosság mellett — egyetlen egy lámpa lóg le a mennyezet közepéről — nem tudjuk megmondani.

A kamrában, vagy mondjuk kápolnában mintegy harminczan vannak s körülbelül ugyanannyian állnak a kápolnához vezető folyosón.

Az istentisztelet épen hogy megkezdődött. Elhangzott már a Kyrie eleison, vagyis az Uram irgalmazz nekünk, — a hivek térdükről fölemelkednek, mire a püspök egy hálaéneket zeng, mely hasonló a mi Glóriánkhoz. A püspök tulajdonképen csak megkezdi s a hivek tovább éneklik az egészen egyszerű, de annál inkább áhitatra indító dallamot. Valóban, a mily egyszerűek, ép oly mértékben szívhez szólók a régi római keresztény énekek. És zeneértő, tudós emberek bizonysága szerint épen ezért oly szépek, hogy szebbet már kigondolni nem lehet. Például a Páternoszter éneke a mai szentmisékben szintén ősrégi eredetű ének, de szebben ezt a gyönyörű imádságot, az Úr imáját elénekelni még talán az angyalok sem tudnák a magas mennyországban! Minél egyszerűbb valami, annál közelebb áll az Úristenhez, ki a legegyszerűbb lény, de ép azért a legszebb, örök és fenséges.

Áldozás a katakombákban.

A hálaének után a püspök kezdi az orációkat: imádkozik a hitetlenekért, hogy az Isten az igaz hitre vezérelje őket; a keresztelendőkért, hogy vágyat támasszon az Úr bennük a keresztség után s a hivőkért, hogy kitartsanak és állhatatosak legyenek a jóban. A nép hangosan felel az imára: Amen! vagyis Úgy legyen!

Ezalatt az aldiakonus szétbont egy tekercset s készül az olvasásra, (Tekercset, mondom, mert olyan könyvek, mint a mieink, akkoriban még

nem voltak. A mit írni akartak, egy fehér lapra írták — papiros sem volt, tehát pergament vagy állatbőrt használtak e czélra — s a lapot aztán tekercsbe göngyölítették. Több ilyen tekercs egy ládába elhelyezve, volt egy könyv, több ilyen láda egy könyvtár.) Olvassa az «Apostolt». Igy hívták azon időben az Apostolok Cselekedeteinek, az Apostolok leveleinek és szent János Titkos Jelenéseinek fejezeteit, melyeket ma epistolának, vagyis leczkének mondunk. «Deo gratias» vagyis «Hála Istennek!» feleli a nép, mikor az alszerpap a püspök intésére abbahagyja az olvasást.

Erre fölemelkedik a diakonus, a szerpap és kinyitja az evangéliumot. S ekkor az oltáron, mely eddig sötét volt, kigyúlnak a gyertyák, mintha csak jeleznék, hogy az embereket és az egész világot az evangélium világosítja meg. Tiszta és érthető hangon olvassa a szerpap a püspöktől megjelölt evangéliumi részt, melynek befejeztével így kiált föl a nép: «Dicséret neked Krisztus, örök dicsőség királya!»

Az evangélium után, kiváltképen a véres üldözések idején, rövid beszéd szokott következni, hogy a püspök ez által a hivőket megerősítse s a hit bevallására bátorítsa.

Következik a hivők miséje, vagyis a szentmisének az a része, melyen csak azok vehettek részt, kik már megkeresztelt hivők voltak. A többieknek távozniok kellett. Annak jeléül, hogy ők már hivők, Krisztusnak fölesküdött katonái, fönhangon, együttesen imádkozzák az apostoli hitvallást, a Credo-t, melynek végeztével mindannyian keresztet vetnek magukra.

Nyomban jön a fölajánlás, az offertorium. Itt röviden meg kell jegyeznünk, hogy ha a szentmise nagyobb templomban, nem a föld alatt, volt tartva, a hivek sorban járultak az oltárhoz, hogy áldozati ajándékaikat, különösen kenyeret és bort, fölajánlják. Ime, a mai úgynevezett offera. A hivek manap is szép rendben körüljárnak az oltár körül, megcsókolják a keresztet és leteszik ajándékukat, egy-két fillért, a mi rendesen valamely szent czélra lesz fordítva. Régente a hivek hoztak még tejet, lisztet, kalászt, szőlőfürtöt, szintúgy olajat a lámpák számára, sőt pénzt és drágaságokat s ezekből tartották aztán fönn a papokat, a templomot, a szegényeket s rendezték a szeretetlakomákat. A katakombák szűk kamráiban azonban nem járulhattak a hivek az oltárhoz s azért az áldozati tárgyakat valamelyik egyházszolga gyüjtötte össze. (Ma: sekrestyés a perselylyel!)

Az oltárnál ezalatt a püspök a tányérkát (patena), melyen a kenyér volt, s a borral és vízzel megtöltött kelyhet átveszi a szerpap kezéből és áldásközben fölajánlja mindkettőt az Úrnak.

A fölajánlás után a püspök kiterjesztett karokkal, mint egykor Krisztus a keresztfán, csöndben imádkozik a jelenlevőkért és minden hivőért, közbenjáróul kérve az Úr anyját vagy valamely nevesebb vértanut. Ezek az úgynevezett secretá-k, titkos vagy csendes imák, melyeket a pap ma az

orate fratres — imádkozzatok testvérek — után egész csöndben szokott elmondani.

Erre jön a kánon, vagyis a magja, veleje minden szentmisének. Krisztus golgotai áldozatának megismétlése. A püspök előbb hosszabb imába merülve, végbeviszi a kenyér és a bor csodás átváltozását Jézus Krisztus testévé és vérévé; a legnagyobb tisztelet hangján ugyanazon szavakat ejti ki, melyeket Jézus az utolsó vacsorán mondott, mikor a kenyeret s a bort legszentebb testévé és vérévé először átváltoztatta s apostolainak a misézést megparancsolta. A szinek fölmutatása a csengetéssel abban az időben még nem volt szokásban; csak mély csend honolt a kápolnában s a hivek mélyen meghajolva, térdeiken üdvözölték az égből leszálló Istent.

Az Úrfölmutatás után a püspök a megholtakért imádkozik a többi között. Aranyszájú szent János egyházatya erről így ír: «E szokás, hogy a szent áldozat alatt megemlékezünk a meghaltakról, az apostoloktól származik»; és szokásban volt akkoriban azok neveit, akikre különösen gondoltak, hangosan fölolvasni.

Következik most a legszebb ima, melyet maga az Isten gondolt ki számunkra, a Miatyánk, a Páternoszter. Ezen imát törvényes imának hívták, mert Jézus, mielőtt erre az apostolokat megtanította volna, így szólt: «Igy imádkozzatok!»

Elhangzik tehát az Úr imádsága s a hivők, hogy csakugyan megmutassák, hogy a «mi atyánk» közös atyjuk s hogy ők testvérek egymás közt, egyek a hitben és szeretetben, mint igaz jó testvérek: megcsókolják egymást a béke szent csókjával.

A szerpap kifordul a nép felé és így kiált föl: «Köszöntsétek egymást a béke csókjával!» És Krisztus testvérei, Krisztus galambjai összecsókolóznak: az oltárszolgák s a papok a püspököt, a hivek pedig egymást csókolják meg tisztelettel, szeretettel, a férfi a férfit, asszony az asszonyt.

Mily gyönyörű kép, mily megható pillanat! A csók egyesíti őket. Mert a csók a szeretetnek legőszintébb s legrövidebb beszédje. A csók! Nem az, melyet Júdás adott Krisztusnak az árulás előtt, nem az, melyet Dávid adott Urias feleségének, melyet Sámson osztott Delilának: hanem a csók, melylyel a Teremtő csókolta meg az első embert, mikor lelket lehelt bele, melylyel József csókolta meg testvéreit, melylyel Magdolna csókolta az Úr Jézus lábait! Igy csókolták az első keresztények egymást. Tisztán, őszintén, szeretettel. És ez a csók nemcsak a testvéri szeretet csókja volt, hanem sokakra nézve ama napokban bucsúcsók is. Sokan, kik itt átkarolták egymást, az életben soha többé nem találkoztak. Minden órában vihették őket a vesztőhelyre, a halálba. Sóhajtozás és sírás között

hangzottak a gyülekezetben e szavak: «Az Úr békéje legyen mindnyájatokkal!»

És mikor az emberek már megcsókolták egymást, jön maga az Isten, hogy megcsókolja az embereket. Hogy érintkezzék ő is mindenkinek ajkával, hogy egyesüljön ő is velük; tisztán, őszintén, szeretettel. Következik a szent áldozás.

A szerpap e szavakkal inti a hivőket: «Ügyeljetek!» s a pap a nép felé fordulva ezeket mondja: «Szentet a szenteknek!» Elsőnek a püspök veszi magához a szent testet és vért, majd a papok és a diakonusok; végül a hivők részesülnek a szent áldozásban. A régi keresztények, a mikor csak jelen voltak a szentmisén, mindannyiszor áldoztak is, mert oly szentül éltek, hogy mentek voltak a halálos bűntől.

Lehajtott fejjel, földre sütött szemekkel térdepelnek. A püspök odanyujtja nekik a kenyeret s azt mondja: «Krisztus teste!» A férfiak puszta jobb tenyerükre kapják a szent testet s úgy veszik magukhoz, az asszonyok tenyerükön kendőt tartanak s azon kapják az áldozást. (Mért nem mindjárt a szájba? Egyszerűen azért, mert még ostya nem volt, a püspök egész kenyeret változtatott át Krisztus igaz testévé s azt aztán darabokra törve osztotta szét a hiveknek!) A kenyér vétele után a szerpap a kehellyel körüljár s inni ad mindenkinek a szent vérből. (Hogy most a hivek nem így áldoznak, az voltaképen nem is tartozik ide. Sok ok van reá, melyekből csak a főbbeket említjük: Krisztus ép úgy megvan teljesen és egészen a kenyér, mint a bor színében, tehát kiki a szentostyában ép úgy magához veszi az egész Krisztust, mint a pap az oltárnál. A vér kiosztása veszélyes, könnyen kiömlik; eltartása a tabernákulumban sokkal nehezebb, mint az ostyáé; sokan mások után nem innának stb. Ily és hasonló okok folytán szüntette meg az egyház a két szin alatti áldozást, úgy hogy most az egész katholikus egyházban csak egy szin alatt áldoznak a hivek!)

És most, ha meg kell köszönnünk a jó Istennek a mindennapi kenyeret, mennyivel inkább a rendkívüli, a mennyei kenyeret, melyet szintén ő ad nekünk a szent áldozásban! Ép azért az első kereszténynél mindjárt az áldozás után fölzendült a hála éneke. A papság és a nép együtt küldi háláját az égnek:

«Áldom az Urat minden időben; az ő dicsérete számban lesz mindenkoron! Izleljétek és lássátok, mily édes az Úr! Magasztallak téged Istenem, királyom és áldom a te nevedet örökké és mindörökkön örökké!... Mindenek szemei tebenned bíznak Uram és te adsz nekik eledelt alkalmas időben. Mégnyitod kezeidet és betöltesz minden élő teremtményt áldásoddal!»

A zsoltárok egyszerű, szivhez szóló szavai betöltik a kápolnát, kiverődnek a hangok a szomszéd folyosókra, végigzúgnak a sírok között s

valahol messze a végeken, a kijárásokon némulnak el tompán, mint a zúgó tenger patra verődő hullámai...

A hálaadás után a szerpap fölhivja a hiveket, hogy készüljenek a püspöki áldás vételére. «Humiliate capita vestra Deo! Hajtsatok fejet Isten előtt!»

A hivek letérdelnek, meghajtják fejüket, a püspök pedig két kezét kiterjesztve föléjük, hosszabb imában leesdi rájuk a Háromegy Isten áldását s aztán Pax vobis — Béke veletek szavakkal bocsátja el őket.

A szentmisének tehát, vagyis az áldozatnak vége! A püspök félrevonul, a hivek pedig lassan szétoszlanak. Egyrészük fölkeresi még kedves halottait; a másik rész a nevesebb vértanuk sírjaihoz megy, hogy forró imában kérje közbenjárásukat. Azután szép lassan, külön-külön vagy összeverődve lépdelnek a katakombák kijáratai felé, hogy mielőtt házaikba jussanak.

Mi azonban még ott állunk gondolkodva, csöndesen, merengőn... Elgondoljuk, hogy ha úgy a katakombák szentjei föltámadnának és résztvennének a mi templomainkban a szentmisén, mennyire csodálkoznának, hogy íme, az alapjában ugyanaz, épen olyan, mint az övék volt! Menynyire örülnének, hogy az áldozatot bemutató pap szájából ugyanazon nyelven ugyanazon szavakat hallják, melyeket ők is az ő idejükben hallottak; mennyire örülnének, hogy mindazt, a mit ők hittek, tiszteltek és imádtak, mi is hisszük, tiszteljük és imádjuk.

Elgondoljuk, hogy az az egyház, mely akkoriban ott bujkált a föld alatt, mint a vakond, fölhasította maga fölött a földet és kijött; kitört a mag és lett belőle egy terebélyes nagy fa, melynek ágai az égbe nyulnak; erős, hatalmas a törzse, nincs fejszecsapás, mely azt kivágja, nincs szél, a mely kidöntse, nincs tűz, amely megemésszе...

J.-M.: Három század a katakombákban.

Kis történetek.

A lengyel helytartó halála. 1908. április 13-án Lembergben Sziczinszky Miroszláv diák az általános kihallgatások során lelőtte Potoczky András tartományi helytartót.

A midőn a lengyel helytartó a merénylet után visszanyerte eszméletét és hallotta, hogy orvost hivatnak, azt mondta:

— Inkább papot hozassanak.

Környezetének pedig azt mondta:

— Mint keresztény ember, nem félek a haláltól.

És a hős férfiú Jézusba vetett bizalommal vette magához a mennyei útravalót.

Szent Paszkál életrajza

VI. FEJEZET.

Fiúi szív.

Az Úrnak díszkertjébe ültetett liliom elárasztotta illatát. E virágnak szépségét akarjuk megcsodálni és kellemes illatát magunkban szívni. A ki lelkét meg akarja menteni, annak szivében három szívnek kell dobogni: az első szív legyen telve gyermeki érzelmekkel Isten iránt, a második anyai szeretettel felebarátjai iránt, a harmadik birói szigorúsággal önmaga iránt. Ilyen hármas szív dobogott Paszkál durva kámzsája alatt. A legnagyobb tökéletességben birta azon adományokat, melyekkel Isten őt a természet és kegyelem rendjében elhalmozta. Ezt kell tanulmányozni, ha őt megérteni és méltányolni akarjuk.

Istenhez, mint mennyei Atyjához gyermeki bizalommal, tisztelettel, szeretettel, ragaszkodással viseltetett. Ezt a «Miatyánk»-ból tanulta, ösztönszerűleg kiérezte, kegyelmileg átélte. Mily csodálatraméltó. A fönséges, a mindenható Úristen, ki előtt az angyalok remegve térdelnek, fátyolt borít végtelen méltóságára s csak jóságát érezteti: gyermekévé fogadja teremtményét.

Paszkál Isten iránt mint legjobb gyermek mutatta magát. Ő nem várta azt, hogy e jó Atya nála kopogjon, ő jött eléje átadta szivét és kérte őt, hogy fogadja fiává.

A jó fiú szereti atyja társaságát, mert ott a legboldogabb. Fáj neki, ha azt el kell hagyni és mindig örömmel tér vissza. Atyja érdekei a legelsők; becsesebbek, mint a sajátjai.

Ezeket soha szem elől nem tévesztette. Mennyei Atyjának egyik házában: a kolostorban lakott, melyet soha el nem hagyott, ha csak a szent engedelmesség nem hívta őt máshova. Ez volt az ő paradicsoma, mert az euch. Jézus társaságában lehetett, kit igen gyakran fölkeresett. Azt lehet mondani, a templom volt az ő igazi tartózkodási helye. S ha néhány perczre dolgai után kellett nézni, sietett vissza, mert vonzotta őt az, kit szeretett s ki maga a szeretet.

Az éjjeli kórusban ő jelent meg legelőször, s ő hagyta azt el legutoljára, csak hogy minél hosszabb időt töltsön euch. Jézusa előtt.

Gyengéd érzelmeire, hazája iránti szeretetre vezethető vissza az, hogy nagyon sokszor elvégezte a spanyolországi keresztes hadjáratok emlékére rendelt s teljes búcsúval ellátott ájtatosságot. Erre azonban főleg az indította, hogy az ellenség ismét Spanyolország kapuja előtt állott. A Franczia országból és Németországból jövő hugenották megakarták a hit és a nemzet egységét bontani. Most is oly erővel kellett küzdeni, mint egy-

kor a mórok ellen. Paszkálnak vérét kellett volna megtagadni, ha nem tartozott volna ama küzdők első sorába, kik főleg imáikkal, önsanyargatásaikkal, bőjtjeikkel akarták a tévtan veszedelmétől az országot megóvni.

Lássuk, hogyan viselkedett mennyei Atyjával való társalgása alatt. Míg lelke Istennél volt, addig külső megjelenésén is az áhítat ömlött el egész lényén. Tartása nem volt mesterkélt, keresett, feszes, hanem egész természetes szerény, mi egyéniségének és jámborságának legjobban megfelelt. Ha imáit megkezdte, összekulcsolta kezeit, a homloka fölé emelte, a nélkül, hogy az imazsámolyra támaszkodott volna tekintetét a szentségházra irányította s így maradt mozdulatlanul mindaddig míg csak azokat be nem fejezte. Azt hitte volna az ember, kogy szeráfot lát, mely szárnyai bontására készül. Egy zöldcsütörtökön öt óra hosszat térdelt így a legméltóságosabb előtt. Máskor kifeszített karokkal imádkozott, vagy földre vetette magát az isteni fönség előtt — csodálkozott, hogy a föld nem nyílik meg alatta s el nem nyeli őt, mint az Úr méltatlan szolgáját. Néha a lélek, mintha emelkedetségében magával ragadta volna egész lényét: átszellemült testét a levegőbe emelte.

A templomon kívül is úgy viselte magát, mint a ki mindig mennyei Atyja szin előtt jár.

Mily örömmel keltette föl minden reggel «Krisztus katonáit», hogy új harczra szólítsa őket, hogy minél előbb imádhassák a mennyei Atyát.

Paszkál a hálóterem mellett tartózkodott s a mint ütött az óra, hangosan mondá: «Keljetek föl testvéreim! induljatok a primára, hogy hirdessétek a mennyei lelkekkel együtt Isten dicséretét és a szűz Anya tiszteletét.

Az egyes ajtókon kopogott így szólt: Laudetur dulcissimum nomen boni Jesu! Dicsértessék a jó Jézusnak legédesebb neve!

Ha ezt elvégezte, a templomba ment. Már alig várta, hogy a szentmiséknél minisztrálhasson. Ez volt legkedvesebb foglalkozása. Itt az euch. Jézusnak tett szolgálatot. Itt volt legközelebb az ő jó Jézusához. Itt nem volt neki semmi sem terhes, ha mindjárt több szentmisénél is kellett szolgálnia. Ha egyik vagy másik minisztráns hiányzott, lelkendezve foglalta el annak helyét. Néha megesett, hogy 5—6 órán át is minisztrált és az utólsó misén ép oly összeszedett volt, mint az elsőnél. Csak a szentek tulajdona, hogy a fárasztó dolgok daczára megtartják testi-lelki frisseségüket, mert náluk a természet erőit megkétszerezi a kegyelem.

A jelenlevők, kik látták Paszkált az oltárnál szolgálni, megcsodálták angyali áhítatát, mely a szent áldozásnál még inkább fokozódott. Szivéből kiáradt a szent Szűz, mely arczára, szemeire, egész testére átömlött, mint életszentségének megnyilvánulása. Arcza átszellemült isteni szépséget öltött magára, égi fény derengett arczkifejezésében, midőn lelkének jegyese, imá-

dásának, szeretetének tárgya vele a szentáldozásban oly bensőségesen egyesült. S az egyszerű frater látványossága lett a világnak, az angyaloknak s Istennek. Ez jutalma volt rendkivüli alázatosságának, mely a világ árnyékában akart elveszni, — tündöklő példányképe lett mindenkinek.

Mint kapus-testvér a csengetyű szavára rögtön sietett a kolostor kapujához, ha az oltár előtt térdelt is. A jövevény ügyét röviden elintézte, hogy visszamehessen euch. Úr Jézusához, ki előtt végezte elmélkedéseit, behatolt az ő isteni gondolataiba, érzelmeibe s teljesen elmerült benne már itt e földön.

Mi lehet hasznosabb, szebb, magasztosabb, mint Istennel beszélni? Ha a tudósokkal való társalgás okosakká tesz — mennyivel inkább az Istennel való társalgás? Ezt nagyra is becsülte. Midőn egy alkalommal a quardián őt, mint kapust, a második elmélkedés alól fölmentette, térden állva, könyek közt kérte főnökét, hogy ne foszsza meg őt az elmélkedés érdemétől s vigasztalásától. A quardián látva e nagy buzgalmat, szívesen visszavonta fölmentését. A kórus egyik sarkában, közel az ajtóhoz oly észrevétlenül, szerényen térdelt, mint a publikánus — s ha el kellett mennie, oly csendben tünt el, mint az árnyék. Sohasem tudták, hogy jelen van-e vagy távol.

A szenteknek Istenhez való gyermeki szeretetük körülövez mindent, a mit Isten teremtett és a mi Istennel különös viszonyban van. Így szeretik a boldogságos szűz Máriát, az angyalokat, a szenteket, a katholikus egyházat és a római pápát, mint Krisztus helytartóját.

Paszkál kedves kötelességének tartotta azt tisztelni, kihez az Isten oly közel áll s kit oly magasra emelt: a bolodgságos Szüzet. Szent Ferencz családjában még több alkalma voit tiszteletét és szeretetét kimutatni, mint a világban. Mária-ünnepein öröm sugárzott szemeiből, mint jó gyermekéből, ki édesanyja boldogságában osztozik. A szeplőtelen fogantatás titkát kiválóan tisztelte. Nagy szerencséjének tartotta, hogy boldogságos Szűznek tiszteletére szentelt kolostorban tette le fogadalmait s hogy a rózsafüzérről nevezetes kolostorban készülhetett a halálra.

Mária után az angyalokat és a szenteket, mint az isteni mindenhatóság remekműveit, tisztelte, főleg szent Józsefet, keresztelő szent Jánost és rendjének szentté avatott tagjait. Nem kisebb volt tisztelete és fiúi ragaszkodása a római pápa iránt.

Nagyrabecsülte a szentelményeket is. Egy alkalommal így szólt egyik rendtársához: «ha elmégysz a szenteltvíz mellett, mindig hintsd meg vele magadat.»

Így mutatta ki Paszkál szeretetét, gyermeki ragaszkodását mennyei Atyja iránt.

Reviczky Aladár C. M.

Szentségtörések a szent német római birodalomban.

Egy NÉMET kritikus szerint a szent német római birodalmat arról lehetett megismerni, hogy sem szent, sem német, sem római, sem egyáltalában birodalom nem volt. Nem tartozik hozzánk ezen szellemes ötletnek történeti valódiságával foglalkozni, csupán Brück történetirót követve, annak a konstatálására szorítkozunk, hogy a szent német római birodalom legalább is bukása pillanatában, a napoleoni háborúk alatt, nem volt szent nevére méltó. Brutálisabb szentségtöréseket a franczia forradalom sem látott, mint a minőt akkoriban a német fejedelmek és városok elkövettek. Brück egyháztörténelmében egy egész sorozatot közöl azon szentségtörésekből, melyek a XIX. század hajnalán, a német római birodalom bukásakor történtek. Igy elbeszéli, hogy Bambergben a bajor király komisszáriusa a szekularizáczió alatt egy monstrancziót a szentséggel együtt egy kosárba dobott. Egy faluban a biró az áldoztató ostyákat a kehelyből egy ganéjdombra szórta ki. Alighogy ezt tette, ő maga beesett a ganéjverembe és ott megfulladt. Innsbruckban a zsandárok szentelt kehelyből ittak bort egy éjjeli tivornyázás alatt. Würzburgban a zsidók papi ruhákat és püspöksüveget öltve magukra, úgy vonultak ki a székesegyház sekrestyéjéből az utczára, ott aztán járták a bolondját. A monstrancziákról, kelyhekről kivagdosták a drágaköveket, az aranyat meg darabokra törve, eladogatták. A templomokat eladták, de azon föltétellel, hogy azok okvetlenül lerombolassanak, az anyagból pedig más valamit építsenek. Igy tüntek el a föld szinéről a legszebb templomok, például a beureni, a schwarzenhofeni, a wessobrunni. A legremekebb fürstenfeldi zárdatemplom oly erősen volt építve, hogy nem birták lerombolni. Tehát ágyúkkal lődözték le a falakat, hogy belőlök gyárat építsenek.

Brück azt mondja: A kormánybiztosok vadságát és durvaságát a vandalok aligha multák felül.

Valósággal berontottak a templomokba, úgy hogy a papságnak ideje sem volt a szentséget megmenteni. Megtörtént, hogy egy szegény plébános egy evangélikus német fejedelemhez ment, kiről tudta, hogy sok rablott egyházi kincs van a múzeumában. Szegény temploma számára egy szentségtartót kért. A fejedelem megigérte, hogy kap egyet. Bemennek a kincstárba, a legragyogóbb monstrancziák mindenütt. A fejedelem azt mondotta a papnak: válaszszon, a melyik tetszik. A pap e közben megpillantott egy nagyon silány, töredezett monstrancziát, még benne volt a szentostya.

Természetes, hogy ő ezt kérte magának.

Egy derűs pillanat volt ez a szomorú napokban.

Az «Anima Christi» szerzősége.

(Folytatás.)

Az ANIMA Christi összefüggésbe került *XXII. János* pápa (1316—1334.) nevével és uralkodása idejével. A legtöbb kézirat és nyomtatvány az Anima Christi-t mint búcsúimádságot közli és pontosan jelzi, hogy a hozzá fűzött búcsút XXII. János pápa engedélyezte. Példánakokáért a *Horalus animae* ezt így mondja el: «Alia oratio post elevationem, pro qua conceduntur CCC dies indulgentiarum a Johanne papa XXII. (fol. 151*a*.) A búcsúkegyelem nagyságát illetőleg sokszor eltérnek a följegyzések, de a búcsú engedélyezőjének egyhangúlag XXII. János pápát tüntetik föl. Némelyik «Livre d'heures» pontosan megjelöli a dátumot is; eszerint nevezett búcsút XXII. János pápa 1330-ban nagycsütörtök napján Avignonban engedélyezte. 'Bár okmányszerüleg nem igazolható, hogy csakugyan

Szent Alajos, az oltáriszentség nagy imádója. (Páris)

202

201

A péterfillér az Úr Jézusnak is kedves ajándék.

XXII. János pápa fűzte az Anima Christi imádsághoz a búcsút, a kéziratos és nyomatott imakönyvek ezen egybehangzó tanuságtételét mégis hitelesnek fogadhatjuk el.

Akad többb kézirat, mely az Anima Christi szerzőségét is határozottan XXII. János pápának tulajdonítja. Sőt megállapíthatjuk, hogy a XV. század végén és a XVI.-nak elején általánosan XXII. János pápát tartották *az Anima Christi szerzőjének.* Miként itéljünk ezen véleményről? Nincs-e itt szintén félreértéssel dolgunk? Esetleg csak tévedésből tették meg XXII. Jánost a szerzőnek, mivel ő volt az, ki búcsúval látta el az Anima Christi imádságot. A kéziratok azonfelül még néhány ének (például az ismeretes Salve sancta facies nostri redemptoris) szerzőjéül is XXII. János pápát nevezik meg. Ámde ezen énekekről csaknem határozottan megállapítható, hogy nem származnak XXII. János pápától. E körülmény óvatosságra int bennünket az Anima Christi szerzőségét illetőleg is. Ép ezért nem tulajdoníthatunk teljes hitelességet a kézirati följegyzéseknek, melyek az Anima Christi szerzője gyanánt XXII. Jánost tüntetik föl. Kizártnak épen nem tekinthető, hogy esetleg XXII. János pápa volt a szerző, ámde szerzősége mellett se hozható föl döntő bizonyíték. Ámde bárki is légyen az Anima Christi szerzője, verses imádságunk keletkezési ideje az 1330. évnél előbbre teendő.

Kehrein dr. hivta föl a figyelmet arra a körülményre, hogy a XIII. századi mysztika egyik nevezetes nőképviselőjének *Magdeburgi Mechtild*

(meghalt 1282. körül) irataiban előfordul egy-két verses imádság, melyekben hasonló hang csendül meg, akárcsak az Anima Christi imádságban. Ez az egy adat is már arra utal bennünket, hogy a mysztika művelőihez forduljunk s ott keressük az Anima Christi nyomát. S lám, *Ebner* Margaretha domonkos-apácza irataiban említve vagyon az Anima Christi. Két helyütt is szóba kerül az Anima Christi. Az 1344. év karácsonyi időszakában jegyzi föl,* hogy olvasta valahol, hogy Krisztus Urunk 12412 napig élt e földön és ekkor föltette volt magában, hogy Krisztus Urunk e földön töltött éveinek emlékezetére ugyanannyi Paternostert fog imádkozni s minden ötvenedik Paternoster után az «Anima Cristi sanctifica me» imádságot fűzi közbe. Ugyanazon évből, szintén a karácsonyi ünnepkör idejéből származik a második följegyzés, melyben elmondja, hogy a lelki szárazság ellen Jézus öt szent sebhelyének tiszteletére ötször elmondotta a Miserere-t s mindenik Miserere után az «Animi Cristi sanctifica me» imádságot. Az Anima Christi szövegét nem közli, de a följegyzésekben megörökített reflexiók érintkeznek verses imádságunk tartalmával. Világos ebből, hogy a XIV. századi mysztikusoknál az Anima Christi imádság általános használatban volt; mindennapos imádságaik közé tartozott, akárcsak a Paternoster a vagy a Miserere zsoltár. Fontos ez az adat az Anima Christi-nek szent Ignáczczal való vonatkozásában is; hiszen szent Ignácz lelkigyakorlatainak rendszere is a mysztika útnyomain épül föl. Hogy ezen imádságot elmélkedéseibe fölvette, arra épen a mysztika művelőinél találhatott példát.

Ebner Margaretha utalása az Anima Christi imádságra vonatkozó kéziratok sorában a legrégibb följegyzés, mely határozott évszámmal bir; ez az 1344. év. Ez időben az Anima Christi a mysztikusok kedvelt imádságai közé tartozott már. Erre épen a nevezett domokos apácza iratai szolgáltatnak kétségtelen bizonyságot. A Domokos-rendiek egyébként is legkiválóbb művelői a mysztikának, Igy nem is valami merész Kehrein következtetése, midőn a mysztikusok sorában keresve az Anima Christi szerzőjét, *dominikánus* szerzetest gyanít a szerzőben.

Az Anima Chriszti szerzőségét illetőleg tehát két vélemény is van forgalomban: a szerző esetleg XXII. János pápa avagy a misztikának valamelyik dominikánus képviselője lehetett. E két kombinácció nem is olyan ellentétes. XXII. János pápa és a mysztikus dominikánus közt szoros összeköttetés állott fönn. A XXII. János pápa és Bajor Lajos császár közt kitört a viszálykodás idejében az avignoni számüzetésben élő aggastyán pápának baráti vigasztalói épen a dominikánusok voltak, a mysztika kép-

* Ph. *Strauch:* Margaretha Ebner und Heinrich von Nördlingen... Freiburgi. B. u. Tübingen 1882. S. 80. u. 83.

viselői. Összeegyeztethető a kétféle föltevés olyasképen, hogy elfogadjuk a lehetőségét annak, hogy az Anima Christi esetleg csakugyan a mysztika hajtása és hogy ezen imádságnak első terjesztői, a dominikánusok utóbb összeköttetésük útján kieszközölték XXII. János pápánál, hogy ezen imádság elmondásáért búcsút engedélyezzen. Ámde mindez csak kombináczió, sejtés. Határozott eredményre e kérdést illetőleg még nem juthatunk.

Igyekeztünk megvilágítani a kérdésnek mindenik oldalát. Kétségtelen, hogy az Anima Christi keletkezési ideje a XIV. század első negyedére teendő; ezen imádsághoz aztán XXII. János pápa, mondjuk 1330-ban, búcsút fűzött. Az imádság szerzőjéről azonban semmi biztosat se tudunk. Ez a kérdés még mindig függőben marad. Itt rá kell mondanunk, hogy: «ignoramus». Ez az Anima Christi szerzősége kérdésének rövid sommája.

III. Érdekes volna még az Anima Christi különféle szövegeit egybevetni; ámde a föladat már messzire vezetne lapunk czéljától. Lehetetlen azonban hallgatással mellőznöm az Anima Christi imádságnak magyar nyelvemlékeink sorában található fordításait. Kódex-irodalmunkban négyhelyütt is előfordul ezen imádság. Valamennyi szöveg a Hortulus animae fordítása; a középkorból származó ezen fölötte kedvelt imakönyvre vezethető vissza, mint közvetlen forrásra, a nyelvemlékeinkben előkerülő imádságok javarésze. Az Anima Christi fordításai nyelvemlékeink korából a következők: 1. *Lobkowitz-kódex* 251—52. (kiadva: Nyelvemléktár XIV. kötet 84. lap.) Kezdő szavai: «Uronk istennek zent lelke zentely meg engemet.» 2. Ugyanazon kódex 264. lapján (Nyet. XIV. 89.) Kezdete: «O uram xpusnak (olv. Krisztusnak) zent lelke zentely meg engemet.» 3. *Gömöry-kódex* 151—52. (Nyet. XI. 340.) Első sora: «Uram Jesus cristusnak zent lelke. Iduezych engemmeth.» 4. *Thewrewk-kódex* 303. (Nyet. II. 352.) Kezdősora: «Oh en edes wram iesus crystwsnak zent lelke zentely meg engemeth.» Irásidőre nézve legrégibb a Lobkowitz-kódex, 1514-ből; a Gömöry 1516-ból, a Thewrewk-kódex pedig 1531. évről való.

A költői szépségű verses imádság manapság ismeretes az egész keresztény világon, le van fordítva minden keresztény nép nyelvére. Költői lendülete több zeneszerzőt sarkalt már arra, hogy a «musica sacra» világában is megörökítse. A költők is részt kértek e versengésből. Ismeretes az Anima Christi imádságnak több sikerült szabad költői földolgozása. Ilyen költői földolgozások útján utat talált az Anima Christi protestáns énekes könyvekbe is.

Az Anima Christi utánzataiban sincsen hiány. Ismeretes például kétrendbeli átírása Jézus és Mária Szive tiszteletére. Az előbbi így kezdődik: «Anima Christi sanctifica me: Cor Christi, accende me.» A Mária Szive tiszteletére átírt utánzat kezdősorai: «Anima Mariae, sanctifica me; Cor Mariae, amore Jesu accende me.» Mindkét utánzat a két szent Szív tisz-

tisztelete buzgó terjesztőjének, *Gallifet* Jézus-társasági atya művei útján nyert nagyobb elterjedést. A Mária-tisztelet fakasztotta emez utánzatott is: «Anima Virginis, illumina me; corpus Virginis, custodi me.»

Hogy ily közkedveltségre jutott az Anima Christi, annak nyitja költői bensőségén kívül abban található, hogy ez búcsúimádság. A XXII. János adta búcsúkedvezmény ugyan már hatályon kívül van helyezve, de pótolva lett IX. Pius pápának 1854. január 9-ről kelt búcsúengedélyével.

Gondolom, a szives olvasó aligha fogja rossz néven venni, hogy ez egyszer elkalandoztunk a hymnologia terére; mert hiszen az Anima Christi, melyet a szentségi imák közé sorol az Egyház, közelebbről érdekelheti bármely eucharisztikus folyóirat olvasóközönségét is.

Timár Kálmán.

ÚRNAPJA

Koporsója, sírja, temetése-e Jézusnak az Oltáriszentség? Nem; mert jóllehet áldozatáról emlékezünk meg vételénél, Jézus hangulatát az Oltáriszentségben ki nem meríti sem a zöldcsütörtök, sem a nagypéntek, kell oda még egy jellemző vonás, azt az ünnep jelzi: a diadal. Az Úrnap hangulata diadalmas érzést inspirál.

a) Bátorságot. A lelki életet lépten-nyomon követi valamiféle szent csüggedés, szent panasz, elégiás érzület. Nemcsak elégedetlenek, de csüggedők vagyunk, lenyom gyarlóságunk, győzelmeink sem lendítenek s kudarczaink száma nagy . . . kisérteteink mint hiénák, mint karvalyok követnek . . . s nem kell sötét világnézet ahhoz, hogy fölpanaszoljuk a sikertelenséget. A dogmatika kigyózó keskeny ösvényt mutat a boldogulásnak, ahhoz merészség, bátorság kell. Kell ének és himnusz, mely dicsőíti az Urat s igazat ad neki az élet minden körülményei közt, nyomorúságainkban is s ugyanakkor tudja, hogy ő azokon is győz. Hogyne győzne, hisz itt van, köztünk van. Jézus van itt. Titokzatos jelenléte az egyházat az Úr seregévé avatja, mint a frigyszekrény a zsidó népet! Nem szabad félnünk. Több ő diadalmas seregeknél.

b) A bátorságon kívül tetterő kell. Kellenek nagy indítóokok, melyek törekvéseinkben, mozgalmainkban lelkesítsenek, különben elfáradunk és elernyedünk. Kellenek energiák, melyek duzzadásától a nehézségek kérgei s rétegei megszakadnak, mint kőfalak a gyökerek tavaszi duzzadásától. A legnagyobb tetterő a tökéletességhez kell. Ha az alázat az első kegyelem, mely alapja a lelki életnek, bizony époly szükséges a tetterő! Ezt az Oltáriszentségből merítjük; világfeledést s vigaszt, kárpótlást azért, a mit elhagytunk.

c) Áhitatot. Az Oltáriszentség szeretete, a hitnek királyi áhitata, rózsája és illata. A hit gyökér, de dogmái az Oltáriszentségben virágoznak ki; pl. hogy az Isten szeret, hogy el nem hagy, hogy elvisel, hogy nem kegyetlen; hogy az Isten országa elrejtett kincs, hogy az egyház közösség Istennel; hogy velünk az Úr, hogy királyunk. Az Oltáriszentség szeretete építi a dómokat; kinő belőle gyönyörű stilben az Istentisztelet. Hol az eget átható imádság? hol az az Istentisztelet? hol a főpap? hol az áldozat, mely Istennek tetszik? Térdelj le az Oltáriszentség előtt; itt van mindaz.

d) Nagy bizalmat. Az ember elvész az Istenben, mint csepp a tengerben, mint levél az orkánban, mint lehellet a kemény éjszakában. A filozófia beszél Istenről, providenciáról . . . de ez még mind jégkéreg vagy tarló; a hóvirág, mely áttöri a kérget, a hajtás a tarlóból, az a theológia, melyet Jézus hoz és hordoz, melyet szive lehel s bennünk kipusztíthatatlan bizalmat ébreszt, akár bünösök, akár igazak legyünk. Nagy, exstatikus szeretettel járt köztünk; szívvel, melyben senki sem kételkedhetett. Elváltozott szivében a Táboron, elváltozott a föltámadásban, de nem változott el szivében. Mennybemenetel után sem változott el. Hűségének bizonysága az Oltáriszentség. Elfonnyadna a hit gyökere, ha nem birná virágait kihajtani; virága pedig a halálon is győzedelmeskedő szeretet. A halál sem változtat rajtam; ime látjátok, hűséges, tapadó, emberséges szeretetemben egészen a régi vagyok. Ezt fejezi ki az Oltáriszentség! A hit csak alacsony, tengő moszat, vagy lengő vízfonál, a hol nem hajt ki az Oltáriszentségig. Azért a hit ide vágyik.

e) Nagy szeretetet az Egyház iránt. Az egyház Jézus gondolata, ő tervezte, ő építette, ő fejlesztette, ő ékesítette. Mint művész dolgozott rajta. Hogy folynak ajkairól a legszebb hasonlatok; az Úr szereti az egyházat... szereti, hogy szép, szeplőtelen, kedves legyen az ő háza, az ő pihenője... otthona. Nagy közösség az Istennel. Azért oly szent benne minden. Szent közösség . . . e közösségnek lelke, hol a szivek szent kapcsa? Maga Jézus itt e szent község kebeliben a «vinculum perfectionis», az egyesítő, összekötő karminvörös fonál, Jézus az Oltáriszentségben. Valóban, csak az egyház birja őt, az juttatja nekünk; lehet valaki buzgó keresztény . . . de ha Oltáriszentsége nincs, legédesebb kenyere hiányzik, idegenben jár. Ez az egyház diadémje . . . ez kincse . . . kezeiben tartja az Evangéliumot s ölében az Oltáriszentséget! Azért az Oltáriszentség szeretetet inspirál az egyház iránt. Megérezni rajta az Urat, mindenütt van valami abból a melegből . . . szellemén ragyognak az Úr erényei, rendelkezésein észrevenni az Úr házának szellemét, a gyermeki érzést. Észrevenni rajta az Úr jelenlétét, az ő erejét . . . s ragaszkodik hozzá, mint a zsidók Jeruzsálemhez. Lojalitást is nevel bennünk s nagylelkűséget.

Prohászka Ottokár: Elmélkedések az evangéliumról.

Urnapi körmenet Madridban.

Van egy ünnep az évben, a mely szebb a ragyogó napnál — tartja a spanyol közmondás. Ez az Úrnapja. Mióta IV. Orbán pápa hatszázötven évvel ezelőtt lüttichi Juliánna látományára az úrnapi körmenetet, mely néhány évig csak a németalföldi városoknak volt szokása, az egész anyaszentegyházra kiterjesztette, azóta a spanyol nép minden évben fokozottabb pompával ünnepeli meg e napot. Mikor Németalföld spanyol birtok lett, V. Károly császár és utódjai a gazdag flandriai kereskedő városok pompás úrnapi körmeneteit Spanyolországban is kétszeres fénynyel ünnepelték meg. Kivitték azután e szép szokást a gyarmatokra is. Az amerikai spanyol gyarmatok túltettek azután mindenen; ki ne hallott volna Paraguayról, a spanyol jezsuiták mintaállamáról? Itten az úrnapi körmenet az egész természetnek ünnepe lett; a szentostya imádására fölvonult az egész teremtés, mert a körmenetben résztvettek az állatok is, nemcsak a háziállatok, hanem a vadak is, oroszlán, párducz, tigris, aranyos lánczokon; kondorkeselyű, sas, sólyom ott röpdösött aranyos zsinóron a körmenet felett. Az exotikus növényeket, a rizs- és czukorterményt kocsikon hozták. Szóval az Úrnap egy győztes király diadalmenete volt. Persze a spanyolok a forradalom előtt elüzték a jezsuitákat, gyarmataiknak összetartó elemét. Így azután elvesztették a gyarmatokat is. Elvesztek a szép szertartások s visszavonultak hazájukba a pirenéi félszigetre. Az ország fővárosa Madrid még megtartotta a régi dicsőség emlékeit s elmondhatjuk, hogy az egykori spanyol Habsburgok fővárosának körmeneteivel csak az osztrák Habsburgok fővárosa, Bécs vetekedhetik.

Gyönyörű júniusi nap van. A nap felségesen lebeg a sötétkék légóczeánban; a hőmérő árnyékban 40° Celsiust mutat, parányi szellő sincs, a mit a madridi spanyol egyébként már megszokott. De azért az utczák és a terek élénkek, ember ember hátán tolong, nagy népünnepély van, mert hát az Úrnapja valóban spanyol népünnepély. A tömeg ott feketéllik a járdákon, a spanyol donná-k tarka bluzai és napernyői tarkítják csak a sötét szint. A kocsiút virágokkal van behintve, melyen kisebb-kisebb csapatokban a helyőrség zenekara vonul tova. Utána nagyobb robajjal és büszkén a gárdisták jelennek meg, majd a zsandárok vörös frakkban és fehér harisnyás czombhoz simuló nadrágban. Utána a palota gránátosai tünnek föl ragyogó alabárdjaikkal, melyeken a napsugár czikázik tova. Azután jön a gyalogság szuronyosan teljes parádéban, majd a lovasság, utána pedig a tüzérség ütegeivel és ágyúival. Ott, hol a toledói utcza egy térbe torkollik, a tüzérek tábort ütnek, a többi katonaság pedig az egész úton sorfalat áll.

Most megérkeznek az üveges udvari hintók. Nyolcz fehér ló húzza mindegyiket, a lovak fején sárgás vöröses bóbita, a spanyolnak régi nemzeti szinei. A szíjak aranynyal himzettek, a takaró csupa selyemből. A lakájok fehér parókát viselnek, a heroldok pedig nemzeti öltözetben haladnak el a kocsik oldalán. Majd a miniszterek jönnek, azután a grandok, a lovagrendek, mind fényes, ragyogó ruhában. Mindenütt tribünök vannak, néhol a fekete házfalakon rögtönzött állványok is láthatók, de a mi fő, a spanyol házakon a balkonok, ezek valósággal roskadoznak a

nézők sokasága, a szőnyegdísz és virágok alatt. Persze a barnaarczú spanyol ifjúság a lámpavason foglalja el helyét, a háztetők, kémények szintén mind tele vannak. Egyébiránt az egész utcza zászlóerdőnek látszik.

Nagy a várakozás, végre pont 4 órakor délután megszólalnak az összes templomok harangjai. Ez annak a jele, hogy a körmenet a székesegyházból megindult. Itten rendbe fölállanak több kilométer hosszúságban, azután megteszik a város körüli utat. Elől a gárdisták és heroldok vágtatnak lovon, azután jönnek a plébániák, szerzetesrendek zászlóikkal, azután Jézus gyermekörsége piros ruhában, kicsiny alabárdokkal vállaikon, majd a fátyolos leányok, a társulatok, az udvari méltóságok, a főpapság és végre egy üveges gyaloghintón, virágokkal elborítva az Oltáriszentség. A nép porba hull, a balkonokról virágzápor hull alá. Az áhitat az örömbe csap át, mindenütt vigadoznak s csak sötéteste viszik vissza a szentséget a nép örömrivalgásai között a székesegyházba. Éjszaka a városon kívül fényes népünnepet tartanak szent Antal tiszteletére.

Jubileumi Közlöny.

Ima Jézus Szivéhez X. Pius pápáért. Jézus legszentebb szive! Lángoló és alázatos bizalomtól áthatott szívvel felajánljuk Neked könyörgéseinket helyettesed, Szentatyánk X. Pius pápáért; a kit e földön szereteted és szenvedeseid gyümölcsének letéteményeséül rendeltél. Ó jóságos Jézus! Te különös igérettel tünteted ki a papokat, szent Szived tisztelőit; mert biztosítottad számunkra azon kegyelmet, hogy a legmegrögzöttebb lelkeket is megindíthatják és apostoli munkájuknak dús gyümölcsöket jósoltál. Ó valósítsd meg teljesen ezen igéretet, az Oltáriszentség és imádandó Szived Pápájában! És mert ő az egész világ teljhatalmú főpapja: add meg neki azon kiváltságot, hogy az emberiség nagy családjában, tökéletesen megindíthassa a legelfásultabb sziveket is. Világosítsa fel az ő szava — isteni szent Szived sugallata — azokat, kiket a tudatlanság megkeményített; vezérelje alázatra azokat, kiket a kevélység és lázadás szelleme fogva tart; gyullassza szent szeretetre a föld aljas kéjében elmerülteket; töltse meg erővel és bátorsággal a gyengéket, közönyösöket és lanyhákat. Ó legédesebb Sziv, virágoztasd föl benne ujra pappá szenteltetésének örömeit és könnyítsd meg neki az Egyház kormányzását; siettessed apostoli vágyának teljesülését, hogy — «mindent megujítson Tebenned!» Hadd lássa Szentatyánk, a ki oly mélyen behatott Szived szeretetébe, mellyel a velünk való szentségi egyesülés után forrón vágyakodol, — fáradozása által szereteted másik óhaját és az utolsó vacsorán mondott imádat *is* megvalósulva, hogy «egyek legyenek».

Végtelenül hatalmas és irgalmas szív! gyüjsd köréje mindazokat, kiket mennyei Atyád Reád bízott és

a Te helytartódra; hogy egyek legyünk szeretetben, mely egyedül tesz bennünket testvérekké; egyek helyetteseddel az engedelmesség által, mely egyedül tesz bennünket szabadokká; egyek Teveled, a mint Te is egy vagy az Atyával. Amen.

300 napi bucsú, valahányszor ezen imát bűnbánó és alázatos szívvel elvégezzük; 7 évi és 7 negyedévi bucsú, ha a kitett Oltáriszentség előtt imádkozzuk. Teljes bucsú azoknak, kik június havában minden nap elmondják és szent gyónás és áldozás után egy nyilvános oratoriumot meglátogatnak és ott a Szentatya szándékára imádkoznak.

(Az esztergomi érseki főhatóság 3470/1908. jóváhagyásával.)

Az Országos Jubileumi Bizottság ma, június 1-én délután 4 órakor a Központi Oltáregyesület kistermében rendkívüli gyülést tartott őrgróf *Pallavicini* Edéné és *Kánter* Károly apát elnöklete alatt.

Jelen voltak: gróf *Zichy* Nándorné, *Kiss* Aladárné, dr. *Glattfelder* Gyula, *Cziráky* Lujza grófnő, *Heinrich* Ferenczné, *Ghyczy* Ida, *Herfort* Ilona, *Herfort* Irén, *Madaras* Józsefné, *Aigner* Sándor, *Makay* Lajos és többen a bizottság tagjai közül. Őrgróf *Pallavicini* Edéné elnöknő, ki e napokban tért vissza római útjából, az országos bizottság tagjai előtt ő Szentségének X. Pius pápának atyai szeretettel és apostoli áldásával nyujtott köszönetét tolmácsolta azért a sok és gazdag ajándékért, a mellyel őt a magyar nemzet jubileuma alkalmából elhalmozta. A magyar kiállítás, melynek egyes részleteit az elnöknő fényképekben mutatta be, a pápát teljesen lebilincselte. Különösen lekötötték figyelmét a pozsonyi és zavari Izabella-háziipar kézimunkái. Őszinte elismerésének legszebb tanujele az a körülmény, hogy a magyar kiállítási tárgyak egy részét eredeti rendeltetésüktől eltérőleg, nem a missiókba fogja küldeni, hanem mint műremekeket, a Sixtinában és a Matild-terem kápolnájában a Vatikán számára fogja örök emlékül megtartani. *Az oltáregyesületek nemzetközi szövetsége* külön fog a Vatikánban egy jubileumi kiállítást rendezni, a melyen a Központi Oltáregyesület, mint ilyen is, újból részt fog venni. Mivel újabb döntés szerint e kiállítást *csak november 15-én* nyitják meg a Vatikánban, azért a Központi Oltáregyesület is az eddig kitűzött határidőt meghosszabbítva, kéri az adakozókat, hogy adományaikat *augusztus hó közepéig szíveskedjenek beküldeni a Központi Oltáregyesület czimére, Budapest, IX. Üllői-út 77. szám alá.*

X. Pius és a nép. X. Pius a nép gyermeke, a nép szeretete övezte őt körül mindig s most is, midőn a világ legfényesebb trónusán uralkodik a nép gyermeke, az olaszok nem tudják feledni a népszerű patriarchát, a gondolák kedvelt alakját, Giuseppe Sarto-t. Szeretik, rajonganak érte. A velenczeiek még most is arról álmodoznak, hogy a Vatikán egy szép napon átköltözik a gondolák városába s a jubiláris pápa onnan fog uralkodni.

De nemcsak az olaszok rajoganak érte, hanem az összes nemzetek. A hova hire eljutott, a nép mindenütt lelkesedik érette, a nép fiáért. A nép megérti őt. Lelke azonos vele. Örömkönnyet csalt szemembe, midőn egy szép napon egy tőzsgyökeres szegedi magyar polgár azzal állít be a Központi Oltáregyesület palotájába, hogy ő egy hordó mézet küld a pápának. El is küldötte egy olyan hordóban, a mi a kádárművészet remeke. A másik magyar meg fehér selyem csizmát küld Krisztus helytartójának és pedig olyant, a melyiknek a talpán a

magyar czimer van. Ebből látom, ebből érzem, hogy a nép szereti a pápát.

Eszembe jutnak a kongónégerek, a kiket az eucharistikus missziók tettek X. Pius alattvalóivá. Ezek nagyon tudnak lelkesedni a jubileumért. Küldenek ők kókuszt, banánt, kínagyökeret, szóval minden néger speczialitást. Mikor ezek a jó négerek X. Pius arczképét megláttak s arczáról a jóságot leolvasták, így kiáltottak fel: Fehér ugyan a ruhája, fehér az arcza, de a szive fekete. S ez a legnagyobb elismerés a fekete kongónéger ajkán X. Piusnak, kiben krisztusi szív dobog.

A külföldi sajtó rólunk. A római és olaszországi jubiláris sajtó nagy elismeréssel nyilatkozik a magyarok jubileumi programmjáról; vágyakozással néztek a vatikáni magyar kiállítás elébe is, melynek előkészületeiről az eddigi magyar zarándoklatok és hódoló küldöttségek beszéltek a római köröknek. Különös elismeréssel nyilatkoznak az *Osservatore Romano*, a *Voce Catolica*, a *L'Avvenire d'Italia* a magyar jubileumi propagandáról, melynek az egész országra kiterjedő működéséről hosszabb czikkekben számolnak be. Most pedig, hogy a magyar kiállítás már készen áll, a római lapok az elragadtatás hangján írnak a magyarok loyalitásáról, műizlésünkről és a katholiczizmus legszentebb érdekeiért való lelkesedésünkről.

A magyar ifjúság a jubiláris pápa előtt. Jézus Krisztus földi helytartóját még egy nemzet ifjúsága sem látogatta meg testületileg annyiszor, mint a magyar ifjúság, mely a jubileum alkalmából külön fényes ajándékkal lepte meg X. Pius pápát, az ifjúság barátját.

A díszalbum és a péterfillérek átadása a husvéti ifjúsági zarándoklat keretében történt. A szentatya április 20-án, husvéthétfőn, a konzisztóriumok termében fogadta a 177 tagból, legnagyobb részben ifjakból álló zarándokokat, a kik a Rómában csatlakozó magyarokkal körülbelül 250-re szaporodtak. Minthogy egyesületünk elnöke nem utazhatott el Rómába, az alelnök adta át rövid latin beszéd kiséretében a gyüjtött péterfilléreket, amelyeket a zarándoklatnak 820·50 lirával sikerült *5000 lirára* kiegészíteni. Az album három kötetét ugyanakkor egy theológus, egy egyetemi hallgató és egy főgimnáziumi tanuló nyujtotta át.

A magyar katholikus ifjúság szeretetének nyilvánulásai láthatólag kellemesen érintették őszentségét. «Köszönöm — mondotta — megjelenésteket és ragaszkodástok jeleit. Az evangélium egyik elbeszélésére gondolok, midőn titeket magam előtt látlak. Egy ifjú fölkereste az Úr Jézust s a szentírás mondja, hogy az Úr szeretettel nézett rája. Én is így tekintek rátok. Tekintsetek nemcsak atyátoknak, hanem testvéreteknek és hűséges barátotoknak, mert valóban nagyon szeretlek benneteket. Ismét a szentírással szólok hozzátok, az apostollal intve titeket, hogy «minden erővel megerősödjetek, teljes béketűrésben és örömmel való kitartásban, hálát adván az Atyaistennek, ki minket a szentek osztályrészére méltatott». (Kol. 1., 11.) Legyetek erősek a hitben, midőn annyiféle csábítás vesz körül benneteket; legyetek erősek az egyházhoz és az apostoli szentszékhez való ragaszkodásban, midőn annyian eltántorodnak tőle. Ezért adom a legnagyobb szeretettel apostoli áldásomat rátok, szüleitekre, testvéreitekre, rokonaitokra, tanáraitokra és mindazokra, a kik hozzátok tartoznak és a kiket szerettek».

Jubileumi ünnep a fővárosban. Őszentségének és Lourdesnek jubi-

leumát ünnepelte mult vasárnap a főváros közönsége. Ünnepelte az egyház fejét, a pápát, a ki ötven évvel ezelőtt mutatta be az első áldozatot a kis castelfrancoi templomban és megemlékezett arról a nyirkos massabielli barlangról is. a melyben ötven évvel ezelőtt egy bsodás jelenség rezegtette meg a kis Bernadette szivét, egy dicsfénybe öltözött szűz, a ki magát a «Szeplőtelen Fogantatás»-nak nevezte. Ötven éve, hogy Lourdes a kegyhelyek elseje lett, felélesztve, új lángra lobbantva a Szent Szűz tiszteletét és ötven éve annak is, hogy az, a ki most szent Péter trónján ül, első áldozatát mutatta be az ég Urának. Ennek a két eseménynek lett szentelve ez a nap. Mindkettőhöz évszázadon át kijegeczesedett ragaszkodás fűz bennünket, a pápasághoz is, a Szent Szűzhöz is. Ezt a törhetlen hűséget és ragaszkodást fejezték ki az ünnepély szónokai; gyönyörű szavakban fejezte ki ezt az érzést *Radnai* Farkas püspök, az ünnepség vezérszónoka.

«Körülveszünk téged, félszázad áldozópapja, jubilans Pontifex! a férfi érett itéletével, az ifjú nemes elhatározásának lángjával, a családapa és anya kincsetféltő gondjaival, a gyermek bizalmával, a magyar fajvér fölött őrködő aggodalommal, a testnek tiszteletben tartásával, Királyunk és Hazánk igaz szeretetével, nemzeti jobblétünk reményével, Nagyasszonyunk és Patronánk zászlai alatt körülveszünk, körülálljuk térden oltárodat, énekkel, szóval, elmével szívvel Szentséges Atyánk — ime ünneplünk! Kedves Hittestvéreim — tehát ünnepeljünk!

Szölgyémy Ferencz, a Ferencz József intézet kormányzója beszélt a pápaságról történelmi szempontból, különös vonatkozással hazánkra.

Azt fejtegette, hogy minket magyarokat nemcsak hitéletünk kapcsai fűznek az egyházhoz, hanem történelmünk nagy eseményei is. Egész történelmünkön végig a pápák meleg szeretete kisér minket. Ha viszály támad, ezt szeretetük szavával csillapították el és ha veszély fenyegetett bennünket, ők mindig segítségünkre siettek. Ők voltak azok, a kik fölismerték és kellően mérlegelték Magyarország hivatását itt, Európa kapujánál.

Feltzer Imre bölcsészethallgató beszélt ezután az ifjúság nevében.

Tomcsányi Lajos, jézustársasági atya pedig a papságról szól hitelveink szempontjából s a szentírásra támaszkodva bizonyította a pápaság isteni eredetét.

Gróf Zichy Nándor az oltár szeretetét, a szentáldozást és az aranymisés pápa iránt való áldozatkészséget hirdette. «Pápa nélkül, úgymond, nincs «kereszténység.

Az elnök lelkesítő szavai után a pápai himnusz hangjai zárták be a díszgyűlést.

Az Angolkisasszonyoknál tartott ünnepélyen főleg a szent Szűzet ünnepelték. Itt *Kohl* Medárd püspök nyitotta meg az ünnepélyt, ebben hangoztatta, hogy a díszünnepségnek az a czélja, hogy a katholikus öntudatot felébressze nemcsak a kis csoportokban hanem az egész társadalomban.

Várady Árpád a hitelvek szempontjából foglalkozott a pápaság intézményével.

A fényes kettős ünnepséget körmenet fejezte be.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

IX. ÉVFOLYAM. 1908. JÚLIUS. 7. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: H. L.: A rózsák ünnepe Konstantinápolyban. Úrnapja keleten. — H. L.: Templomaink a török birodalomban. — M. L.: Egy zsidó zongoraművész megtérése. — M. L.: A konstantinápolyi Hagia Sophia félbemaradt szentmiséje. — Boldog Magdolna Zsófia és az Oltáriszentség. — E. A.: Szenttéavatási mise a szent Péter-bazilikában. — A—ny: Az érsekújvári eucharistikus értekezlet. — R—ch F—cz: Mise a tornateremben. Levél a szerkesztőhöz. — Nagy Hunyad példája. — Az Oltáriszentséghez, ifjak! — Imádság a mindennapi szentáldozás elterjedéséért. — A new-yorki székesegyház. — Vatikáni kiállítók névsora. — Magyarország és a nagyvilág. — Egyesületi élet. — Központi tudósító.

A rózsák ünnepe Konstantinápolyban.

Úrnapja Keleten.

Midőn keresztény országokban olyan sokat kell szenvednie a katholikus ügynek, jól esik azt olvasni, hogy pogány földön megbecsülik szertartásainkat. Konstantinápolyban Úrnap ünnepéről, ennek külső megtartásáról így ír Kayser hithirdető atya:

Galata és Pera városrészekben, mint európai negyedeknek katholikus lakói, teljes szabadsággal ünnepelhették a török fővárosban is Úrnap ünnepét.

Sorban minden plébánia megtartja ünnepélyes szertartásait s a körmenetet a szultán katonái kisérik végig Konstantinápoly utczáin. Nem katholikusok is igen nagy számmal vesznek részt az Oltáriszentség tiszteletére szóló hódolatnyilvánításokban.

Az ottomán birodalom népnyelvén gül panairi (rózsák ünnepe) a neve az úrnapi körmenetnek.

Ez az elnevezés abban leli a magyarázatát, hogy a virágok királynéjának igen jelentékeny szerepe van ennél az ünnepnél. Ott van számos csokor alakjában az oltárok diszítésére, vagy el van hintve az útra, melyen a körmenet átvonul.

Hiveink, kik Stambul régi városában szétszórtan élnek mohammedán és szakadár keresztény nép közé ékelve, nagy lemondással türték régebben azt a nagy hiányt, hogy saját kum-kapui plébániájukon nem vehettek részt a hitüket olyan fényesen megnyilvánító szertartásban.

Nagy csoportokba összegyülve, elmentek Perába, hogy ott mutassák be hódolatukat a Szentségben jelenlévő Istennek keresztény testvéreikkel

együtt, kik európai negyedben lakva, szabadabban nyilatkoztathatták hitüket.

Szomorúan, nehéz szívvel, fájdalommal telve tértek mindig haza ez ünnepélyről.

Több alkalommal kérték a hithirdető atyákat, hogy tartsák meg a körmenetet Kum-Kapu területén is.

Büszkék voltak ujonnan megalakított plébániájukra, türelmetlenül iparkodtak ugyanolyan kiváltságokat szerezni ennek is, mint Galata és Pera régibb plébániáján látták. Főkép pedig az a gondolat ösztönözte őket, hogy győzzék le a hithirdetők ellenállását, hogy nekik katholikusoknak nem volt még megadva a jog, mit a török kormány a szakadár görögöknek és örményeknek biztosított, melynél fogva kereszttel és zászlókkal jelenhettek meg az utczákon.

A hithirdetők ellenszegülésének meg volt a maga alapos oka.

A muzulmánfanatizmus, mely mindent megmozgatott a misszió megalapítása ellen, még távolról sem csillapult le egészen. Első években kevesen voltak a plébánia hivei is. Maguk a szakadárok is igen kevéssé barátságos szemmel néztek ránk.

Hasonló körülmények közt nem kellett-e örömmel megelégednünk már annyival is, hogy Egyházunk szertartásait házunkon belül ünnepelhetjük?

Mindenesetre mi sem kivántuk kevésbbé, mint hiveink, hogy megtarthassuk a körmenetet, mert már a hivek száma is mindig szaporodott. Sőt lassan-lassan ellenfeleink kedvezőtlen hangulata is szelidülni kezdett. Igy már nem lehetett oktalanságnak nevezni, ha a hivek jámbor óhajának minél előbbi megvalósítására komolyan gondoltunk.

Nagy nehézséget kellett azonban még legyőznünk: meg kellett szerezni a helység előljárójától a szükséges fölhatalmazást és egy csapat katona is szükséges volt a rend föntartására.

* * *

Elérkezett 1896 május hava és Úrnap ünnepének előnapja. De nem jelentkezett még eddig kedvező alkalom, hogy érintkezésbe lépjünk ez ügyben a pasával.

— Már ebben az esztendőben is keresztet vethetünk az úrnapi körmenetünkre — mondogatták szomorúan egymásnak hiveink.

Másnap reggel aztán, régi szokás szerint, fiatalok, öregek elmentek egyaránt Perába, hogy részt vegyenek Pankaldi székesegyházának úrnapi körmenetén.

Hazatértükben természetesen a hitnek arról a nagyszerű megnyilvánulásáról beszélgettek, melyben részt vettek. Annyira föllelkesedtek a szent ügyért, hogy előkelőik közül többen elhatározták, hogy beszélnek a hit-

hirdető atyákkal. Élükön egy szir katholikus állott, ki Kam-Kapuban gazdag kereskedő volt, kinek kipróbált becsületessége és barátságos modora sokat nyert meg az ügynek még a nem katholikusok sorából is.

Mielőtt elmenne a helység kormányzója elé, hogy bemutassa a katholikusok kérelmét, A . . . többször körülsétált a misszió kertjében. Szemmel láthatólag azon gondolkozott, milyen eszközökhöz kell nyulnia czélja elérésére.

Egyszer megállapodik egy szép rózsabokor előtt. Rövid ideig szemléli, aztán leszedi a legszebbeket.

— Megyek a kormányzó elé — szól be a hithirdetőnek a nyitott ablakon át s gyorsan távozik.

Ez este igen jó hangulatban volt a pasa. Beszélgettek egy darabig közömbös ügyekről, megizleltek egy csésze kávét és szivarkára gyujtottak

Itt volt az alkalmas pillanat.

— Kegyelmes Uram — így kezdte A . . . — mi katholikusok ma ünnepeljük a gül panairit s azzal vagyok megbizva, hogy a mai ünnep emlékére átnyujtsam Méltóságodnak e rózsacsokrot.

— Nagyon kedves! Igaz örömmel fogadom el e virágot.

Összecsapta kezeit a pasa s e jelre egy szolga jött elő, ki rendeletet kapott, hogy hozzon egy virágtartót friss vízzel tele. A pasa maga tette aztán bele a csokrot és helyezte a virágtartót egy kis asztalkára.

— Igen, ezt a virágot megtartom emlékül; de ki küldte ezt nekem?

— Azok az emberek, a kik nagyra becsülik Méltóságodat, de a kiket csak igen kevéssé ismer Méltóságod, mert sok ellenségük van, kik mindent elkövetnek, hogy őket gyanús szinben tüntessék föl.

— Különös dolog; nem értem. De voltakép kikről beszél?

— A Kum-Kapuban lakó katholikus hithirdető atyákról.

— Hogyan? Ezekről? S azt mondja, hogy ők nagyra becsülnek engem?

— Igen nagyra, Kegyelmes Uram s e nagyra becsülés kimutatása végett kértek meg engem, hogy nyujtsam át ezt a rózsacsokrot.

— Szokásban van az önöknél, katholikusoknál, hogy egymást kölcsönösen rózsákkal tisztelik meg gül panairi ünnepén?

— Ez a megtiszteltetés csak magas méltóságban lévő személyeknek szokott jutni. A *papa hazratreli* (pápa) maga is rózsát, *arany rózsát* küld ajándékba annak a herczegnőnek, ki az év folyamán érdemeket szerzett a katholiczizmus körül.

— *Masallah!* (Isten legyen dicsérve!) Érdekes dolog. De most már fejezze ki hálámat a hithirdető atyák előtt.

— Az atyák ma szomorúak.

— Talán valami szerencsétlenség érte őket?

— Ma, Kegyelmes Uram, az egész kereszténység gül panairit tart.

Ez az ünnep minden keresztény lélekben a legélénkebb örömet kelti föl. Az utak be vannak hintve rózsákkal, a házak szintén rózsákkal vannak diszítve. Kicsiny, nagy mind át van hatva az örömtől, mely abban nyilvánul, hogy szüntelenül éneket zengenek az Úrnak. Fájdalom, itt Kum-Kapuban mi idegenek vagyunk, mi katholikusok ki vagyunk zárva az örömnek e megnyilvánulásából. Ezért szomorúak a hithirdető atyák. Méltóságod örök hálára kötelezne le bennünket, ha itt is megengedné a gül panairi körmenetét.

— *Olszum!* (Legyen úgy!) De mondja csak, a körmenet megtartása csakugyan annyira szivén van Önnek?

— Rendkívül, Kegyelmes Uram! Mióta Kum-Kapuban lakom, nem mulasztottam el soha, hogy minden esztendőben elmenjek egész családommal a város másik szélébe, egész a pankaldiig, csakhogy jelen lehessek az ünnepélyen. Hasonlóan vannak a többi katholikusok is, kik e városrészben laknak. Ma reggel is igen nagy számmal voltunk jelen. A nagyúr katonái kisérték a körmenetet s a menetben mindenütt bámulatra méltó rend uralkodott.

— Jó, mondja meg tehát a hithirdető atyáknak, hogy nincs szándékom őket többé gátolni, hogy ezt az ünnepet megtarthassák. Hozzá kezdhetnek mindjárt holnap.

— Jobb lesz, Kegyelmes Uram, vasárnapra halasztani, mert az a szokás, hogy vasárnap tartják meg a körmenetet mindenütt, a hol nem lehetett megtartani magán az ünnep napján.

— Hát akkor tartsák vasárnap. Én majd katonákat és rendőröket fogok küldeni, hogy minden rendben legyen. Nem kell félniök senkitől.

* * *

Mindenkinek megelégedésére csakugyan meg is volt a körmenet. Fölösleges megemlíteni is, hogy részt vett benne az egész nép, még a törökök is; némelyek jámborságból, mások kiváncsiságból kisérték a menetet, vagy állottak sorfalat az utczák hosszában.

Igen eleven hatással volt a jelenet a szakadár görögökre, mikor látták, hogy a mi görög szertartású papjaink papnevelő intézetük növendékeivel együtt vesznek részt a menetben. Ők is ugyanez alkalommal jelentek meg első izben a nyilvánosság előtt.

Fehérbe öltözött kis lányok a nővérek vezetése alatt rózsacsokrokat vittek és hintették a virágot az út mentén, amerre a menet elvonult.

E kedves látvány egész elbájolta a keleti népet, melyben egyrészt mindig marad bizonyos gyermeteg naivság.

Igazi diadalmenetet tartott az Oltáriszentség a régi muzulmán főváros utczáin.

Perának és Galatának mindenféle szerzetese és szerzetesnője tisztes-

ségnek vette, hogy csatlakozzék hozzánk ez ünnepségre, melynek most első alkalommal lett szintere a régi Byzancz.

* * *

Ez emlékezetes nap óta mi rendesen minden esztendőben ünnepélyes körmenettel tartjuk Úrnapját. A mint az első rózsabimbók fesledezni kezdenek, Kum-Kapu lakói valláskülönbség nélkül kérdezik, hogy mikor lesz a gül panairi?

A . . .-nak ezután több izben volt alkalma boldogan részt venni a szent menetben, míg elköltözött az élők sorából. Emléke tiszteletben van tartva minden plébánián. Sehol sem fordítnak azóta nagyobb gondot és figyelmesebb ápolást a rózsafákra, mint Kum-Kapu missziójának kertjében. *H. L.*

Templomaink a török birodalomban.

Brussza népes város a bithyniai Olympus hegység tövében. Igaz, hogy alig van 80 kilométernyi távolságban Konstantinápolytól, de mégis úgy hatvan esztendővel ezelőtt is makacsul el volt zárkózva a polgárosodás elől.

Brussza török népének vad fanatizmusa még ekkor is valósággal ijesztő réme volt a kereszténységnek.

Sok *türbé*-vel (az iszlam nevezetes hőseinek sirjával), ezek közt Brussza meghódítójának, Orkan szultánnak és I. Mohamed szultánnak zöld türbéjével, stb. büszkélkedik a város s ezek révén egyike az iszlam szent helyeinek, hova még napjainkban is nagy tömegben mennek zarándoklatok.

Arif basa, a város általános helytartója, arra a merész szerepre vállalkozott, hogy e fanatikus helyen úttörője lesz a polgárosodás előrehaladottságának. Több esztendőn át lakott Franciaországban, s ez idő alatt teljesen beletanult úgy a franczia nyelvbe, mint a nép szokásaiba.

Védelme alatt több franczia iparos jött Brusszába, hol állandóan meg is telepedtek és selyemtermeléssel és munkával foglalkoztak. Rövid idő alatt virágzó kis gyarmat alakult, s ugyancsak az ő védelme alatt a selyemipar bámulatos előhaladást tett.

Ideje volt, hogy missió-állomás létesítésére kelljen gondolni. Csakugyan nem volt szabad már egyedül, lelki vezetés nelkül hagyni az idekerült nagyszámú katholikusságot. De oktalan cselekedet lett volna latin szertartású papot küldeni ide. Az irgalmas nővéreket, kik a szeretet munkáinak gyakorlásában élnek, talán kevésbé ellenséges érzelmekkel fogadják. Pálos szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek telepedtek meg tehát Brusszában. Odaadással voltak mindenkivel szemben, nem tettek kivételt

a muszulmán néppel sem, s ezáltal csakhamar általános becsülésre és tiszteletre tettek szert.

Néhány hónap alig telt el, már megengedte nekik a basa, hogy árvaházat nyissanak, sőt azt is, hogy iskolát alapítsanak. Vallási szolgálatokat illetőleg az örmény katholikusokhoz voltak kénytelenek fordulni.

Természetes azonban, hogy a mi nyugati katholikus embereink is szerették volna, ha nekik is lenne templomuk. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a latin szertartásuak, kik Európából kerülnek ki, bizonyos ellenszenvet éreznek mindig a keleti szertartások iránt, melyek szemükben teljesen idegenek; nem tudnak belenyugodni, hogy olyan szertartást kövessenek, melyben nem nevelkedtek gyermekkoruk óta.

De az egész ozmán birodalomban, még ennek legutolsó helységében sem szabad temlomot, vagy csak kápolnát sem építeni *firmán* (a szultán engedélye) nélkül. Hát akkor milyen nehézségbe ütközik az iszlám ilyen szent városában építni templomot, ha még oly kicsike lesz is az!

Nem látta senki sem jónak, hogy lépést tegyenek a szükséges firmán kieszközlésére, annyira biztosra vették a megtagadását.

Némely alkalmakkal Arif basa tanuságát adta a nővérek iránt érzett jóakaratának. Igy tehát ezeknek őméltóságához lesz legjobb kérelmükkel fordulni. Ez esetben azonban egymagának a basának engedélye még nem hárít el minden akadályt, számot kell ugyanis vetni az *ulemák* (az iszlam theologusainak és tudósainak) fanatizmusával is, mert ezek nagy befolyással vannak a népre.

A kormányzó azonban úgy vélekedett, hogy módjában lesz megküzdeni minden nehézséggel. Összehívta tehát tanácsát, melyet szándékosan és tervszerűen kiegészített a legfőbb ulemákkal. Igy beszélt hozzájuk:

«Ti szemükre vetitek a gyauroknak (hitetlenek, nem mohamedánok,) kik e városban laknak, hogy nem imádkoznak. Talán igazatok is van ebben, de *hol* imádkozzanak? Nincs olyan helyük, melyet imaházuknak mondhatnának. Törvényeink tilalmazzák, hogy templomot vagy kápolnát építhessenek a Nagy Úr engedelme nélkül. E törvényt megtartani és hozzá alkalmazkodni kötelességünk.

— Amin, amin! hangoztatta egyértelmüleg a gyülekezet.

«Tehát e *frenkek* (török kifejezés az európaiakra) nem emelhetnek sem templomot, sem kápolnát, mert ezt határozottan tilalmazza a törvény».

— Sübhesziz! (Kétségtelenül!)

«Nem találtam a törvényben azonban semmit, a mi a *meszdzsed*-et (mecset, imaház) érintené. Nem szabad-e e hallgatásból azt következtetnünk, hogy imaház építése nincsen ellenére a törvénynek? A frenkek meszdzsedet akarnak építni; azt gondolom nem szabad ellenszegülnünk e jámbor kívánságnak, mert magunkra találnók vonni Allah haragját».

Megadták tehát az engedélyt, hogy szabad meszdzsedet építni; ez pedig felépülve nem más, mint Brussza csinos latin temploma, melynek azonban mind a mai napig sem adták meg hivatalosan a *kilissze* (templom) czimet.

H. L.

Egy zsidó zongoraműművész megtérése.

COHEN HERMANN néhány hónappal megtérése után a karmelita apáczák kápolnájában imádkozott. Itt a szentség állandóan imádásra volt kitéve. Este volt. Cohen annyira el volt merülve imájában, hogy egy apácza-nővérnek kellett hozzá mennie azon kéréssel, hogy a kápolnát már hagyja el, mert a záróra elérkezett.

— Jól van — mondotta Cohen — majd az áldás után.

— Ma nem lesz áldás — volt a felelet.

— Hát jól van, majd akkor megyek el, ha ezek is elmennek innét — mondotta Cohen. Körülötte több alak feketéllett a félhomályban.

— Ezek itt asszonyok — felelte az apácza — kik egész éjjel itt maradnak szentségimádásra. Ezen órától kezdve csak a nők számára áll nyitva a kápolna. — Cohen engedelmeskedett és örömmel hagyta el a templomot, tudva azt, hogy a szentséget az egész éjszakán át imádni fogják. Egy pár lépést ment s azután egy gázlámpa alatt megállott. Hirtelen a homlokára csapott, megvillant valami az agyában. Nagyszerű eszme! így szólt magában. Miért ne lehetne a férfiakat is így összehozni egy éjszakára, az oltár elé szentségimádásra. A párisi bonvivantokat, kik dőzsölésben és tivornyázásban töltik át az éjszakát. Ezekből fog ő egy gárdát teremteni, mely magát soha meg nem adja. Másnap befutotta Páris templomait, egész nap járt-kelt, kérlelte, kapaczitálta az ott imádkozó fiatalembereket, hogy segítsenek neki megteremteni a szentség gárdáját. Munkáját áldás kisérte, 1848 decz ember 6-án megalakult a társulat s azon éjszakán a férfiak Páris templomaiban imádkoztak az imádásra kitett legfelségesebb Oltáriszentség előtt. Párist követte Franczia ország, az összes templomok fényárban úsztak az egész országban. A társulat mindenütt megalakult s Cohen, az egykori zsidó zongoraműművész, egész lelkével csak ennek az ügynek élt. A szentség imádására énekeket írt s melléje zenekiséretet. Lelke ujongott, midőn a fényes sikert látta. Ott van Páris, a világváros. Az éjjeli ködön keresztül a kávéházak és kabarék fényfoltjai látszanak, mindenütt dőzsölés, tivornya és vad zene. A Szajna hidjain vesztett játékosok bolyonganak, már a hullámokba akarják vetni magukat s ekkor megszólal a Notre-Dame harangja, a gótiveken át fény ömlik ki a templomból s a fekete alakok elhuzódnak a Szajna mellől s azután

eltünnek a Notre Dame oszloperdejében. Férfiak imádkoznak. Betlehemi éjszakák.

Cohen kiadja eucharisztikus énekeit és az ajánlásban így ír:

«Imádandó Oltáriszentség! Életnek forrása, melynek habjaiból szomjuzó ajkaim elöször merítenek. Szivem túláradoz örömében, nem maradhat néma, kell hogy ajkaim dicsérjenek, kell hogy hálát zengjenek! Mily győzelme a hitnek! Mily szerencséje Francziaországnak. Nem pusztul el, nem vész el soha. Ő a dicsőség nemzete. Irgalom Istene! Te fentartod őt, mert szeret téged! Áldd meg e hű barátokat, kik oltárod köré sereglenek. Ez Francziaország legerősebb gárdája. Gyujtsd és éleszd a lángot sziveikben, Ki azért jöttél a földre, hogy szived szeretetre gyujtsa a kiszáradt izmokat.

Imádandó Jézus! Engedd énekeimet egyesülni az énekekkel, melyeket Páris Tenéked zengedez. Világváros! melyben a világ világosságát megismertem. A nappali órák gyorsan repülnek, az nem elegendő, hogy Téged imádjalak. Kellett nekem az éjszaka s azért eljöttünk mi buzgó hiveid Téged imádni. Este térdeltünk Eléd s a hajnal még térdeid előtt talált.

Leirhatatlan boldog éjszakák! Tapadjon inyemhez a nyelv, száradjon el a jobbkezem, ha valaha [elfelejteném, a zsoltárossal éneklem Terólad. Ezen mennyei éjszakákon át oly ellenállhatatlan hatalommal, oly édes szeretettel vontál magadhoz, hogy lebilincselve előtted feküdtem s most látom, hogy im a szálak, mik a világhoz fűztek, már mind elszakadtak. Karjaidba vetem magam, a Tied vagyok.»

Cohen szerzetes lett. Belépett a karmelitákhoz és hosszas megpróbáltatások után 1849 október 6-án a brouszey-i kolostorban beöltöztették. Ősz volt. A fákról aranyeső hullott. Hermann is elfeledte a világot, a hol minden mulandó s most érezte csak igazán, hogy mint hull reá az égből az aranyeső, az isteni malaszt csendes esője. A szerzetesi élet könnyű volt neki. Egész akarata Istené volt. Csupán csak egyet kért, azt, hogy abban a kis szobában lakhasson, mely legközelebb van a templom oltárához. Itt hallgatta, itt figyelte, mint dobog az Isten szive. Szent Ágostonhoz volt hasonló. Szerzetesi neve is ez lett.

Egy év mulva az agen-i zárda lombjai között elmélkedik és komponálja zeneműveit. Lelke csendes volt, csak egy zavarta meg. Anyja eljött hozzá a zárdába és ezt súgta Ágostonnak:

— Fiam, légy ismét zsidó.

Ágoston anyja szemeibe nézett, azután átkarolta őt és csak ennyit mondott:

— Anyám, nagyon boldog vagyok!

A zsidó nő ezt nem értette meg, azért el is utazott. Helyette elkül-

dötte rokonait a zárdába, sőt később testvéreit is, hogy beszéljék le a fiút ez őrült gondolatról. Az eredmény ép a megfordítottja lett. Ágoston nővére a zárdába jött és végignézte bátyja ténykedéseit, kit időközben pappá szenteltek. Ép Úrnapja volt. Ágoston vitte a szentséget a mennyezet alatt s az ájtatoskodók tömegében ott térdelt a zsidó leány is; mikor fivére áldást adott, ez a pillanat ujat jelentett életében, a leány is elhatározta, hogy ő is katholikus lesz.

Néhány nappal pappászentelése után Ágoston atya a nép előtt prédikált. A beszéd tárgya a gyakori áldozás volt. Ki is beszélhetett volna erről jobban, mint ő maga, ki az élet kenyerét nem egyszer izlelte. Rendjének patriárkája Illés próféta volt, ki a Kármel csúcsán mennyei kenyérrel táplálkozott, mire új erőre kapott és negyven napig pihenés nélkül gyalogolt. Ilyen az áldozás; mellette el nem fáradunk, izmaink megerősödnek és bátran tartunk előre az életben.

Így tört előre Cohen a nagy karmelita, vörösbarna kámzsájában.

— Jöhetnek ők — kiáltott föl szent Ágostonnal, — a kik engem azelőtt szerettek, legalább meglátják, hogy mint szeretem én az Istent. Jöjjenek csak s meglátják, óh Jézusom, hogy mint tudod Te átalakítani a sziveket!

Világfiak! Talán kérdezni jöttök, hogy miért nem hajtom le főmet a kényelem puha párnáiban, hogy miért nem jövök el, mint egykoron tapsokat koldulni. Tudjátok meg tehát, hogy dicsőségemet a szentségházban keresem. Ha hiányzom a játékasztalnál, a hol egy kártyától az ősi birtok vagy egy emberélet függ, ha nem vadászom pénzre, aranyra, ezüstre, tudjátok meg, hogy valamennyinél gazdagabb vagyok, nekem is van boldogságom, kimeríthetetlen kincseim egy aranykehelyben. A szeretet szentsége van ott elrejtve s mondom, hogy dúsgazdag vagyok. Ha nem megyek el tivornyáitokra, istentelen lakomáitokra, ti régi czimborák, tudjátok meg, hogy drágább az én lakomán, mint a tietek. Nem rövidíti meg, de meghosszabbítja életemet. Halhatatlanság kezdete. Mily szegény is volt a gazdagság, mily szomorú a vigalom, mily lealázó a tisztelet, melyet eddig hajhásztam ... De most, mióta megláttam, mióta kezeim érintették, mióta tudom, hogy Krisztust birom, mint sajnállak én titeket régi ismerősök, vakon kergetve az élveket, melyek úgy sem nyugtatják meg sajgó szivetek.

Jöjjetek el hát a mennyei lakomához! Jöjjetek, közeledjetek. El a kicsapongással, el a gyerekjátékkal, el a hiú bolondsággal. Krisztust keressétek.

Higyjétek el barátaim, Ő az, ki naponta lejön oltáraink trónusára és kihallgatást ad mindnyájatoknak. Vessétek magatokat lábaihoz. Kérjetek és megadatik, zörgessetek és megnyittatik nektek. Boldogságot talál

tok, ha egészen az Övéi lesztek. Csak el tudnám mondani tinéktek! Ha hitem nem tanítana reá, hogy a mennyekben még nagyobb, még kimondhatatlanabb boldogság vár reám, nem tartanám lehetségesnek, hogy nagyobb boldogság létezzék annál a boldogságnál, melyet itt e földön az Oltáriszentségből meríthetünk...

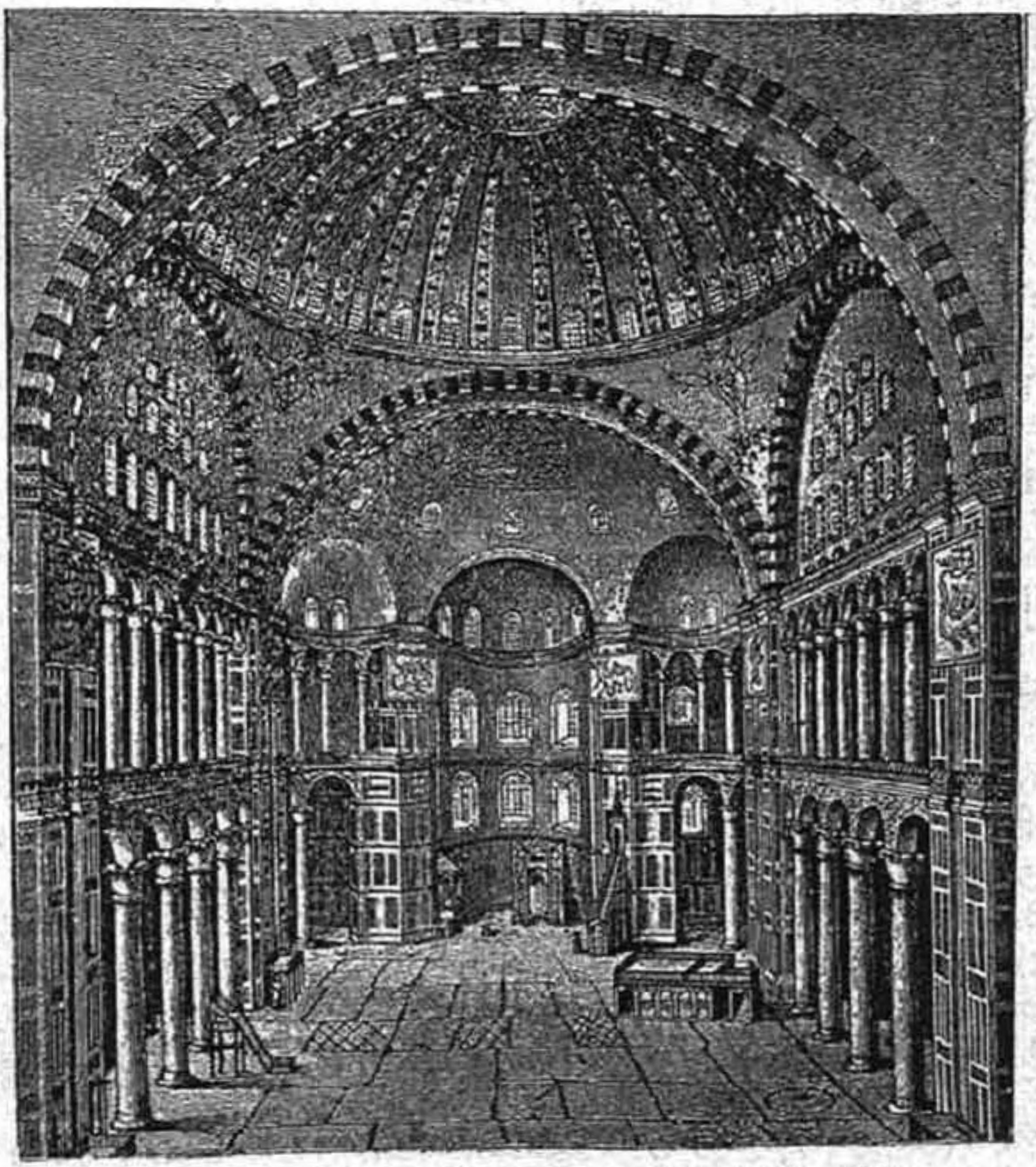
A szerzetes vörösbarna kámzsájában újra bejárta a világot. Anglia, Franciaország újra látta őt. Nem mint zsidót, nem mint Cohen Hermannt, nem mint ünnepelt zongoraművészt, ki aranyat és ezüstöt halmoz össze uti táskájában fényes sikerei után. Nem. Látták őt, mint egyszerű szerzetest, a ki csak egy dologról tud elragadóan beszélni, prédikálni: az Oltáriszentségről. Ezzel villanyozta föl most a világot. 1862-ben Rómában járt és pünkösd napján nyelvének ellenállhatatlan tüzével Jézusnak örök szeretetéről prédikált. Itt ismerte meg őt Wisemann, a westminsteri biboros. Londonba hívta őt és nemsokára egy karmelita kolostort alapítva, Ágoston atyát ennek perjelévé tette. Ettől kezdve a nagy karmelita csak annak élt, hogy a világhódító brittekbe belenevelje a szentség szeretetét. S mikor ezt elérte, élete végén a nagy zongoraművész megvallotta, hogy ez volt életének legfenségesebb accordja. *M. L.*

A konstantinápolyi Hagia Sophia félbemaradt szentmiséje.

1453. május 29-én piros pünkösd napján Konstantinápoly lángban égett. Mohamed ostromolta a falakat és midőn már nem volt semmi remény, XII. Konstantin császár biborba öltözve, fegyverrel kezében kirohant a falakon, egyenesen be a lángokba. A görög császárság veszve volt. A kik a Szentlélekbe vetett hit tisztaságát megzavarták és a római egyházzal e miatt a szeretet kötelékét is felbontották, a Szentlélek ünnepén, pünkösd napján bűnhődtek, az ezredéves birodalom egy pár óra alatt elhamvadott. Az ozmán parancsol azóta Konstantinápolyban s mióta oda lábát betette, sem remény, sem kisérlet nem mutatkozott arra nézve, hogy a keleti egyház a nyugatival újra egyesüljön és testvéri szeretettel együtt ünnepelje a szentmisében az Oltáriszentség misztériumát, a béke fenséges áldozatát. Most, midőn Rómában Aranyszájú szent János cantenáriuma alkalmából X. Pius pápa jelenlétében a szentmisét görög szertartás szerint ünnepelték leírhatatlan nagy pompával (a szertartás költségei 20.000 lirára rugtak), a pápa kelet egyházfejedelmei előtt hatalmas beszédet tartott és ez alkalomból egyesülésre hívta föl a még nem egyesült keleti egyházat. Meg is írtuk már akkoriban lapunk hasábjain, hogy az egyesülést az egység jelétől és szerzőjétől: az Oltáriszentségtől kell várnunk.

Szolganépek nem tudják az Oltáriszentséget megérteni és azt szere-

tettel imádni. A míg Bizáncban bizantinizmus lesz, addig nem lesz gyökeres egyesülés Krisztus igaz egyházával. Miksa szász herczeg, kit a pápa a legközelebbi konzisztoriumon biborossá kreál, a freiburgi egyetemen a keleti kérdésről tartott előadásaiban az egyesülés legnagyobb hátrányának az ozmán hatalmat tartja. A görög maga is érzi, hogy míg az ozmán lesz az úr, nem lesz szabad egyházi élete. Náluk most, hogy bibliai szóval

A konstantinápolyi Sophia-templom kupolája belülről.

éljünk, az áldozat szünetel, mint egykor a zsidóknál a fogságban. Szépen illusztrálja ezt a konstantinápolyi legenda.

A legenda szerint egy pap a Hagia Sophiában épen szentmisét mondott, midőn a törökök a kapun berontottak. A szentmiseáldozat azonnal abbamaradt, midőn Mohamed, a császár a templomba lépett. A pap fogta a kelyhet és mise közben azzal együtt elfutott. A törökök üldözőbe vet-

ték, de mindhiába; a mint egy ajtóhoz értek, a pap mögötte eltünt, az ajtó pedig bezáródott utána és pedig oly erősen, hogy minden erőszak daczára sem tudták azt kinyitni. Még ma is mutatják a Sophia-mecsetben az ajtót, a mely mögött a papnak rejtőznie kell. S ha majd egyszer a török rabság véget ér, akkor majd újra megnyilik az ajtó és a pap odamegy az oltárra miséjét folytatni és áldást adva, befejezni.

Ha a keleti kérdés megoldást nyer, ha az ozmán iga megszünik és a görögök szolgasága véget ér és Konstantinápoly régi fényében ragyog, a Hagia Sophián nem félhold, hanem ismét kereszt lesz s a görög épúgy, mint ősei, fölérti a szabadság nagy becsét s a szabad szív újra szeretni megtanul, a mint Krisztus parancsolta az utolsó vacsorán, akkor folytatódik ismét a szentmise a Hagia Sophiában és sem a Krisztust gyalázó bizánczi császár, sem az ozmán kalifa, hanem Krisztus, a főpap lesz majd úr a szabad lelkeken, akkor a keletiek is megtalálják Rómát s együtt ünnepelik mivélünk a szentmisében a béke áldozatát. *M. L.*

Boldog Magdolna Zsófia és az Oltáriszentség.

Fényes boldoggáavatási ünnep folyt le május hó 24-én szent Péter vatikáni bazilikájában. A boldoggá avatott *Barat Magdolna Zsófia*, a Szent Szívről nevezett (Sacré Coeur) szerzetesnők társulatának alapítónője, a ki 1779-ben született Joignyben Páris közelében. Atyja Barat Jakab egyszerű iparos és kisbirtokos, anyja pedig Fanfé Magdolna.

A fivérének, a ki papi pályára készült, felügyelete alatt nemcsak a nyelvekben, hanem a bölcseletben és hittudományban is kiváló előmenetelt tevén, 1801-ben megvetette alapját a «Szent Szív Társulatnak» Amiens városban, de az előbb a «Keresztény hit hölgyei» nevet viselte, később pedig egy más vallásos társulattal egyesülve, rövid időn belül óriási módon elterjedt s 1836-ban már ezer tagot számlált. 1864-ben a zárdák száma 111 volt. Boldog kimulása idejét, a mely 1865-ben Párisban következett be 85 éves korában, négy nappal előbb megjövendölte.

Barat Zsófia az Oltariszentségnek buzgó imádója volt. Nő volt, de papi szív dobogott benne; ez fivérétől, a buzgó paptól származott át reá. Igazi apostol volt, ki Jézus Szivét az Oltáriszentségben imádta. A nagy forradalom évében járult először a szentáldozáshoz, s talán már akkor is érezte még mint kis gyermek, hogy a forradalom romboló tűzlángjait Jézus isteni szeretetének tüze fogja megnemesíteni, s hogy épen ő lesz az, ki a Szent Szív szeretetét szóval, tettel hirdeti az egész földgömbön. «Ne csüngjenek semmin e világon, még a gyermekeken sem!» ezt mondogatta a Sacré Coeur apáczáinak. Azt akarta, hogy csak az Oltáriszentségért égjenek.

De azért volt hozzá való szive. Úgy szerette a gyermekeket, mint Jézus Krisztus isteni Szive. Nem hihette, hogy a Szent Szív Társulatát valamely szerencsétlenség érje, mert mint mondani szokta, házunk a bárány vérével van megkenve. Krisztus vére, Krisztus szelleme lángolt ott. Annyira becsülte a gyermeki lélek értékét, hogy egyszer ezt mondotta: Egyetlen egy gyermek lelke megmentéséért is szivesen alapítottam volna egy egész társulatot.

Elmondhatjuk az Oltáriszentség imádásában és vételében megedzett szivéről azt, a mit lelki leányairól egy generális mondott, midőn Róma ostromakor a Sacré Coeur apáczáit a Villa Lante lombjai közül a Trinita ai Monti zárdába kisérte át:

Ezeknek az apáczáknak dragonyos szivük van!

Nem hiába Jézus Krisztus szive dobogott bennük. —

A boldoggáavatási szertartás (a beatifikáczió) teljesen a szokásos módon történt; de mégis volt valami különös benne, a mit hallgatással mellőzni nem lehet. A czeremónia reggel abban állt, hogy az új boldog életrajzát nyilvánosan felolvasták a szent Péter-bazilika előrészében, a minek megtörténtével a boldog glória-képét leplezték a pápai trón oltára fölött és Te deumot énekeltek, azután a boldog imáját mondták el és egy főpap — a Postulator — a boldog ereklyével áldást adott. Végül főpapi nagy mise volt, a melyet Mons. *Amette* párisi érsek czelebrált. A boldog koporsóját nem régen felnyitották és *testét teljes épségben találták.* Ezért a Szentatya nem engedte meg, hogy feldarabolják, hanem megelégedett a boldog fátyolával és a fejéről levált kis bőrrészlettel, mint ereklyével. Különös volt pedig az, hogy a boldoggáavatási szertartáson már délelőtt is annyian voltak jelen olaszok és külföldiek, köztük, magyarok, németek és francziák, amennyit rendes körülmények közt még alig láttunk.

Még nagyobb volt a részvevők száma és a kolosszális bazilika főhajóját egészen és részben a mellékhajókat is megtöltötte délután, midőn X. Pius pápa is lejött a bazilikába, hogy az új boldoghoz imádkozzék.

A bazilika előrésze egész a kupoláig és kereszthajókig bezárólag sok ezer villanylámpával ki volt világítva és damaszkusi szőnyegekkel feldíszítve; két oldalt boldog Barat M. Zs. két csodája volt megörökítve zászló alakú képeken t. i. az ő közbenjárására történt két csodás fölgyógyulás; a magasban több helyen a szerzet czímere: a két legszentebb Szív volt látható; az előcsarnokban a boldog képe, a mint a növendékeit oktatja; a térre néző erkélyen ismét a boldog glóriája Jézus Szent Szive képével.

A pápa hordszéken vonult fel a Szentség kápolnától s ugyanúgy tért vissza a Vatikánba ájtatos csendben. Jelen volt 22 bíboros, a pápai

udvar és számos előkelőség, a pápai diplomáczia, a római főnemesség és mások.

A Szent Szívről nevezett szerzetesnők és növendékeik, körülbelül nyolczszázan, ma külön kihallgatáson voltak a Szentatyánál.

Ugyancsak kihallgatásuk volt a magyarországi görög szertartású zarándokoknak a konzisztórium-teremben. *Radu* Demeter nagyváradi görög szertartású püspök beszédet intézett a Szentatyához, a kinek válaszát *Hosszú* Vazul lugosi görög keleti püspök tolmácsolta. A lugosi püspök papszentelést is végzett a Propagandában, a nagyváradi püspök pedig nyolcz pap segédletével főpapi nagymisét czelebrált szent Péter bazilikájában.

Szenttéavatási mise szertartásai a szent Péter-bazilikában.

Az év folyamán több szenttéavatási és boldoggáavatási mise volt a szent Péter kupolája alatt. A kanonizáczió, illetőleg beatifikáczionális misét maga a pápa czelebrálta szent Péter sírja fölött, eltérőleg elődjétől, XIII. Leótól, ki a szent Péterben sohsem pontifikált s ha szenttéavatási misék voltak, azt rendesen egy biboros végezte s a pápa azalatt a szentélyben trónolt. Nem lesz érdektelen, ha olvasóinknak a szenttéavatási misének s így az ősi szentmisének egyes szertartásait bemutatjuk.

A Credo alatt a pápának egy fényes körmenet a szertartásos ajándékokat adta át és pedig viaszgyertyákat, kenyeret, bort, vizet, egy gerlepárt és ezüst kalitkában éneklő madarakat. Ezen szertartásnak a szenttéavatási misében igen szép és mély jelentménye van.

A viaszgyertyák, melyek a legtisztább viaszból készülnek, jelképei a szentek tiszta lelkeinek, kik e földön egyedül Istenért éltek s mint a gyertyaláng, fölfelé lobogva, Istenért égtek el a szeretet tüzében. A kenyér a szentek eledelére utal; ez az eledel maga Jézus Krisztus, az élet kenyere, a legméltóságosabb Oltáriszentségben; Ő táplálja, Ő erősíti a lelkeket. A bor édes zamatjával és elevenítő hatásával a megszentelő malasztnak jelképe; a lávatalajon termő nápolyi bor, a lacryma Christi, használatos ehhez a szertartáshoz. S ennek is szép értelme van. Lacryma Christi annyit jelent, mint Krisztus könnyei. Hiszen ez a megszentelő malasztnak bőséges forrása, ezt érdemelték ki a szentek is. A víz a fájdalmak és szenvedések tengerét jelentik, melyen a szenteknek az életben keresztül kellett törniök, sokat tűrve és nélkülözve, a míg vágyaik netovábbjához, Jézus Krisztushoz a biztos kikötőbe bejutottak. A kalitkában lévő gerlepár és az éneklő madarak találó képei a földre kötött léleknek, a mely sipog, mint madár

a kalitkában és fogságában fölsír Istenéhez. A földi élet még csak szárny-próbálgatás. Boldogok Istennek szentjei, hisz ők már ott repülnek.

Tudnunk kell, hogy ez ünnepélyes pápai mise legjobban megtartotta még az ősegyháznak szertartásait, melyekből a többi szentmisében csak egy-egy kis jel maradt meg. A pápai udvar a legkonzervativebb. Az apostoli hagyományoknak nemcsak lényegét, de formáit is megtartotta, folyton élő tanujeléül annak, hogy egyházunk az apostolok egyháza, azoké az apostoloké, kik Krisztussal ették az utolsó vacsorát.

Egyébiránt a püspöki misében is föltaláljuk az ajándékok átnyujtását. Például a püspökszentelés miséjében a fölszentelendő püspök két égő gyertyát, két kenyeret és két hordócska bort visz segédletével a miseföl-ajánláskor a szentelő püspök trónusához. Papszentelésnél pedig a szentelendő egy égő gyertyát nyujt át fölajánláskor a püspöknek. Az apostoli korban ez minden misénél szokásban volt. A katakombák rejtekében a hivek fölajánlásra búzát, gyümölcsöt, szőlőt, tejet, mézet, viaszt, olajat, később pedig már pénzt is hoztak és pedig meglehetős nagy mennyiségben. A pap ezeket megáldotta, mise végén egy részüket kiosztotta, a többit pedig a templom föntartására és saját ellátására megtartotta. *E. A.*

Az érsekujvári eucharisztikus értekezlet.

Impozáns külsőségek s komoly belső siker mellett folyt le június hó 4-én Érsekújvárott a Szentatya jubileumának ünneplésével egybekötött eucharisztikus papi értekezlet. Érsekújvár derék katholikus népe szives vendégeiként fogadta a fővárosból s a környékből összegyült papságot, föllobogózta a házakat s meleg érdeklődést tanusított az értekezlet iránt, melynek élén dr. Kohl Medárd püspök állott.

Az ünnepség a város főtemplomában Veni Sancte-val kezdődött. A csendes szentmisét dr. Kohl Medárd püspök mondta. Bár hétköznap volt, a hatalmas templom hármas hajója, karzatai zsufolásig megteltek s az áhitatos közönség sorában képviselve volt Érsekújvár minden előkelősége. Az evangélium után Epölyi Ferencz esperes igen szép beszédet mondott az Oltáriszentség imádásáról.

Mise után a Flengler-intézet pompásan diszített dísztermében gyültek össze az értekezlet résztvevői. Jelen voltak: dr. Kohl Medárd püspök, gróf Pongrácz Adolf vágújhelyi prépost, Andor György és Vézinger Károly kanonokok, dr. Glattfelder Gyula, Kánter Károly, dr. Hanauer István, dr. Krammer György, Czaykovszky Evariszt, dr. Babura László, dr. Vargha Dezső, dr. Török Mihály, dr. Janda József, Biringer János,

dr. Machovich Gyula, dr. Szőke Kázmér, dr. Koperniczky Ferencz, Gyürky István és még körülbelül százötvenen.

Üdvözlő beszédet Czaykovszky Evariszt pozsonyi plébános mondott, majd dr. Hanauer István, a központi papnevelő lelkiigazgatója, az Eucharistia-társulat országos igazgatója elnöki megnyítójában diszelnökökül kérte föl gróf Pongrácz Adolfot és Kánter Károlyt. Fejtegette azután a pápa aranymiséjének jelentőségét.

Szól a Szentatya programmjáról: «Krisztusnak, Krisztusból, Krisztusért», mely az egyháznak is programmja, kell, hogy minden papnak programmja legyen. A krisztusi forrás az evangelium mellett főkép az eucharistiában van. Az eucharistiában is velünk az Üdvözítő s a papok jelképezik őreit. Ne legyünk alvó őrök — fejezte be szavait a szónok — mint a szent sir katonái, de ne legyünk Krisztus börtönőrei sem, hanem engedjünk hozzá mindenkit, a ki tárt szívvel közeledik feléje.

Dr. Glattfelder Gyula az egyház eucharisztikus tiszteletéről szól. Az eucharisztika értékét soha a legerőszakosabb radikálizmus sem merte megtámadni. Kövek, könyvek, lithurgia és történelem beszélnek mellette. A mai katholikus hit az ősök hite, a mai hit tárgya az ősöké, csak mélységben, intenzitásban volt az első keresztényeké különb.

Idézi szónok azt a régi imádságot, mely a szentség vételét megelőzte, nem különben szent Ignácz antiochiai püspök vitatkozását, a mely szóról-szóra olyan, mintha egy mai theologus polemizálna egy modern antichristianussal. Ugyancsak szent Ignácz az ephesusiakhoz írt levelében oly kifejezésekkel él, a minők korunk kis katekizmusába híven beleillenének. A második századból szent Jusztin tanuságát hozza föl az eucharistia mellett. Megemlíti, hogy a protestáns theológusok legradikálisabbja, Harnack is elismeri, hogy az őskeresztény egyházban az eucharistia őrizte meg a familiáris jelleget. «Um welche sich alles gruppiert» így beszél az eucharistiáról a protestáns tudós. A mai kereszténységnek annyira át kell értenie az eucharistiát, mint az őskeresztény kornak. Az eucharistiába vetett hit minden divatos jelszónál jobban tömöríti népünket, emeli az egyház tekintélyét. Hozzuk vissza az ősök szellemét, — ezzel az óhajtással fejezte be a szónok beszédét.

A lelkes tetszés lecsillapultával *dr. Krammer György*, az esztergomi szeminárium lelki igazgatója a quotidiana communio áldásait fejtegette. Idézi a parabolát: Homo quidam fecit coenam magnam et vocabit multos. Az Oltáriszentség magna coenája különb Ahasverus király száznyolczvan napig tartó nagy lakomájánál, mert ez a magna coena már ezerkilenczszáz éve tart. Megemlékezik X. Pius pápa 1905. deczember 20-án kiadott decretumáról, mely a frequens et quotidiana communióról szól s világosan kifejti, mikép kell a coenára való vocatiót értenünk. Az egyházi élet

a quotidiana communio tanát régebben jobban megértette. A Janzenismus csúszó-mászó farizeus tétele állított csak kerubot az oltárszekrény mellé. De Róma eltávolította ezt a kerubot, mely nem Istentől való volt. Az Oltáriszentség Krisztus ajándéka s nemcsak a kiváltságosoké, hanem mindenkié. Hangsúlyozza a pápai dekrétum gyakori áttanulmányozásának hasznosságát s fölhivja paptársait a gyakori áldozás terjesztésére. Ne legyen oly ünnep, melyen tömegesen ne járulnának az Oltáriszentség vételére. A gyermekáldoztatással nem kell várni a 13—14. életévig, hanem már korábban hozzá kell szoktatni a gyermeklelkeket Krisztus teste vételének szükségére. Így támad csak az az új generáczió, mely teljesen a pápai dekretum szellemében él vallásos életet. Néhány évtizeddel ezelőtt megalakult a gyakori szent áldozást terjesztő papok ligája. Minden papnak be kellene ebbe a ligába lépni. A Szentatya fölruházta a liga tagjait azzal, hogy hetenként teljes búcsut engedélyezhetnek gyónóik számára. Ajánlja a szónok a gyakori szent áldozásra szóló iratok terjesztését s határozati javaslatot terjeszt elő, hogy a Szent-István-Társulat kéressék föl arra, hogy irassa legközelebbi népiratkáinak egyikét a gyakori szent áldozás szükségességéről.

A tárgyhoz Bernkopf Alfonz, dr. Mészáros János és dr. Janda József szóltak hozzá. Kánter Károly azt ajánlotta, iratkozzék be a papság minél nagyobb számban az eucharistia-társulatba, a ligába s vonja be ki-ki a maga népét az Oltáregyesületbe.

Koperniczky Ferencz esperes-plebános az eucharistia praktikumáról szólt. Szerinte czélszerűbb a szentbeszédeket vasárnap délelőtt helyett délután tartani. Nem tartja helyesnek, hogy helyenkint ásítozó minisztránsok vagy tetszelgő kardos, csákós legények őrködjenek. A kerületi üléseknek kellene megállapítani a szentségimádás módját. Az adoráció legalkalmasabban vasárnap történik, mert a nép ezzel is hozzászokik a vasárnap jelentőségének méltatásához. Szentségimádásra vonatkozó műveket ajánl, Reviczky Aladár lazarista atya és Vargha Mihály plebános munkáit, majd módozatokat jelöl meg a papok számára, mikép erősíthetik magukban a Szentségimádás elevenségét. Ajánlja, hogy a Szentségimádást a kerületi ülésekkel kapcsolják össze.

A tárgyhoz dr. Janda József és még többen szóltak. Tyukoss Ev. János azt a határozati javaslatot terjesztette elő, hogy a pápa jubileumának napjára mindenütt alakítsák meg az oltáregyesületet. Czaykovszky Evariszt kérdésére Andor György kanonok kijelenti, hogy az új ritualéból szándékosan hagyták ki az Oltáriszentség expozicziójára vonatkozó intézkedéseket. A maga részéről a római rituálét tartja követendőnek.

Kohl Medárd püspök szólalt föl ezután. Fölolvasta a herczegprimás üdvözlő táviratát s örömét fejezte ki azon, hogy oly várakozáson fölüli

számban vett részt az esztergomi egyházmegye papsága az értekezleten. Ezek után lapunk szerkesztőségének üdvözlő táviratát olvasta föl a püspök. A távirat a következő:

«Méltóságodnak, az érsekújvári eucharisztikus papi gyűlés védnökének, mély hódolatát tolmácsolja és a gyűlés apostoli munkájára az Eucharistia áldását kéri az Örökimádás szerkesztősége.»

Az apostoli lelkü püspök a táviratra a következő szavakban valaszolt:

«Az érsekújvári eucharisztikus gyűlés nagy lelkesedéssel vette a szives megemlékezést. Kohl Medárd.»

Az értekezlet a püspök fölszólalása után elfogadta a határozati javaslatokat. Kimondta, hogy fölkéri a Szent-István-Társulatot az Oltáriszentség imádásáról szóló röpirat megiratására, kéréssel fordul a főegyházmegyei hatósághoz a szentségimádás módjairól adatok gyüjtésére, végre fölszólítást intéz a plebánosokhoz, hogy teljes energiával legyenek rajta községükben a pápa jubileumára a helyi oltáregyesület megalakulásán. Egyben elhatározta az értekezlet, hogy Vaszary Kolos biboros herczegprimáshoz, Prohászka Ottokár és gróf Mailáth Gusztáv Károly püspökökhöz üdvözlő táviratot küld. Még Kánter Károly szólalt föl, majd dr. Babura László fölolvasta az eucharistia-társulatról szóló évi jelentését, dr. Hanauer István köszönetet mondott a püspöknek, az előadóknak s megjelenteknek, mire az értekezlet véget ért. Kohl Medárd püspök áldását adta az együttlevőkre s ezzel a papság szétoszlott.

Félkettőre járt az idő. Az Oroszlán-szállóban lefolyt s tósztokban gazdag ebéd után a társaság ismét a főtemplomban gyült össze, a hol Érsekújvár közönsége s a vidéki falvak küldöttei jelenlétében az iskolák növendékeivel dr. Szőre Kázmér czicsői plebános vezetésével szentségimádás volt. Utána Fábián János pozsonyi kanonok litániát tartott, majd rövid körmenetben vonul végig a hatalmas tömeg a templom körüli utczákban. A karinges papok sora, a növendékek nagy serege s a zászlókkal megjelent katholikus egyesületek fölemelő látványt nyújtottak. Te Deummal s áldással ért véget a nap, a mely bizonyára nem lesz kitünő eredmény nélkül a megjelent papok s buzgó katholikus hivek lelkületében.

A.—ny.

Az istentelen és kicsapongó Párisban igen sok fiatal embert ismertem, a kik becsületes életet éltek, miként az aranyhalacska, mely a piszkos vízben sem veszti el aranyos szinét. De hogyan tehették ezt? Úgy hogy minden héten meggyóntak és megáldoztak. *Segur.*

Hiába építenek templomokat, alapítanak missziókat és iskolákat és hiába létesítik a legjobb intézményeket: minden fáradságuk hiábavaló, ha nem tudják használni a lojális és őszinte katholikus sajtó támadó és védőfegyvereit. *X. Pius pápa.*

Mise a tornateremben.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves Szerkesztő Úr! Becses lapjába legyen szives az alábbi soroknak helyt adni. A székesfőváros IX. kerületi kültelek lakói eddig vallási kötelességeiket nem igen gyakorolhatták, mert sem templommal, sem megfelelő alkalmas helyiséggel nem rendelkeztek s így kénytelenek voltak e végett vagy a szomszédos községekbe vagy a hosszú utat a legközelebbi Bakács-téri ferenczvárosi plébániatemplomba megtenni, a mi a szegény népnek, de különösen az iskolás gyermekeknek részint nagy fáradságukba, részint utiköltségükbe került.

Ezen a helyzeten kivánt segíteni a ferenczvárosi kültelki polgári kör, Bakács István dr. agilis titkárával az élén, lelkes fölhivást bocsátott ki a hivők, valamint a nagyszámban lévő gyárak vezetőihez, őket adakozásra fölszólítva. A lelkes fölhivásnak meg volt a foganatja, mert rövid idő alatt oly tekintélyes összeg gyűlt össze, hogy ebből a soroksári-uti községi elemi iskola tornatermében az oltár föl volt állítható s az első szentmise mult év október hó 13-án, Magyarország Nagyasszonyának ünnepén, meg is tartatott. Itt megemlítem, hogy az oltárt magát a minden vallási ügyet szivén viselő Kurcz Vilmos ferenczvárosi apátplébános saját költségén állította föl, egy arany kelyhet Novák Lajos kanonok, székesfővárosi hitoktatási felügyelő, a központi oltáregyesületnél eszközölt ki oltárunk számára, az összes egyházi szerek beszerzésére pedig a hivők által adományozott 700 korona összeget használtuk föl. Az első szentmisét és az alkalmi szentbeszédet Shvoy Lajos, a «Regnum Marianum» aligazgatója tartotta. A megnyitó ünnepi misén képviselve volt az iskolaszék, központi oltáregyesület a jótékony nőegyesület, a honvédmenház, a kültelki polgári kör elnökeik és a tantestület Eller Ferencz igazgató vezetése alatt. Részt vett még azonkívül az összes tanuló ifjúság és nagy számmal az ájtatos közönség. Mise alatt az erzsébetfalvai polgári dalkör és a tanuló ifjúság énekelt egyházi dalokat, azonkívül még több működvelő adott elő betéténekeket művésziesen, ezzel is emelve az istentisztelet fényét.

Az első isteni tisztelet után megalakult az oltárfelügyelő-bizottság, melynek tagjai Bakács István dr. elnök, Eller Ferencz pénztárnok, Rosenbach Ferencz gondnok, Bartusz Lajos hitoktató és Kuthy János. A kántori teendőket Cserényi Béla látja el a legnagyobb lelkiismeretességgel.

Minden vasár- és ünnepnap 9 órakor van mise s havonként egyszer szentbeszéd s ilyenkor betéténekek is adatnak elő. Örömmel jelentem, hogy a közönség mindig jobban és jobban karolja föl ezen isteni tiszteletek magasztos voltát s igen szép számmal vesz ezeken részt.

Ki kell emelnem azon körülményt is, hogy a havonként előadott betéténekek nagyobbára magyar szerzők művei és magyar nyelven adatnak elő.

S most engedje meg kedves Szerkesztő úr, hogy a lefolyt iskolai évben rövid statisztikai kimutatást közölhessek e lapok szives olvasóival.

Október hó 13-tól junius hó 14-ig bezárólag 37 mise mondatott és pedig harminczötször Bartusz Lajos hitoktató, egyszer Shvoy Lajos, a

«Regnum Marianum» aligazgatója és egyszer Siposs Ágoston ferenczvárosi plébánoshelyettes által.

Szentbeszédet mondott Shvoy Lajos háromszor, Bednárik József hitoktató háromszor, Makay Lajos hitoktató háromszor és Siposs Ágoston egyszer.

Betéténeket előadott Eördögh Angyalka négyszer, Rosenbach Ferenczné háromszor, Vágó Paula háromszor, Vlaszák István háromszor, Eördögh Ida kétszer, Schmitt Gusztáv kétszer, Melléky Gézáné egyszer, Zawierusinszky Gyuláné egyszer, Krausz Adrienne egyszer, Mihályi Ferencz egyszer, Rogoz Ferencz egyszer és Knöbel Ferencz egyszer.

Harmoniumon kisért: Cserényi Béla tizenkilenczszer, Krausz Károly kétszer, Hazslinszky Gusztáv egyszer, Lengyel Dezső egyszer és ifj. Rosenbach Ferencz egyszer.

Hegedűn kisért: Galambossy Lucy egyszer.

Betéténekek előadattak tizenhétszer magyar és hétszer idegen szerzőktől.

Végül megemlítem, hogy oltárunk fölavatása óta következő ajándékokkal szaporították lelkes hiveink egyházi szerelvényeinket és pedig: Eller Ferenczné, Stéger Irma, Csillag Józsefné egy-egy és Czimmer Béláné két képpel, Biedermann Erzsébet és Jenny Stefánia együttesen egy stólával és egy oltárkendővel, Rosenbach Ferenczné egy négyszólamú oltárcsengetyűvel, Saáry Mariska két virágvázával, Prohászka Ferenczné két nagy vastag viaszgyertyával, özv. Huszár Imréné egész éven át miséhez a szükséges bort ajándékozta.

A mint soraimból kiveheti kedves Szerkesztő úr, hogy a kültelki hivek a Ferenczvárosban, a már régen várva-várt s most már az Isten dicsőségére fölállított oltár czélját felfogják, az ott tartandó isteni tiszteleteket sűrűn látogatják, hol ájtatos és buzgó imáikkal fohászkodnak a Mindenhatóhoz.

R—ch F—cz.

Nagy Hunyad példája.

A Hunyadiak az Oltáriszentség iránt való áhitatban dicső példát nyujtottak nemzetünknek. Hunyadi János, az ősz vitéz, Kapisztrán János kezeiből vette halálos ágyán az Úr testét. Hollós Mátyás fiáról, Corvin Jánosról pedig gyönyörű példát olvasunk a «Religio» ez évi 4-ik számában. Corvin János Mátyás király temetése alkalmából Székesfehérvárott offerát adott az egyháznak.

«Mikoron a Boldogasszony egyházába bementenek — írja Heltai Krónikája — és az vitézek lehagyigálák a zászlókat a nagy oltár eleibe és mindnyájan nagyon kezdenek sirni, mind az egész egyházba. Ugy jöve az Domonkos prépost ki és a nagy oltár eleibe méne és a requiemes misét mondá. És az Hunyadi János herczeg offerálni méne az oltárhoz és offerála először egy mérő aranykeresztet, drágakövekkel rakottan, mely 45.000 forint árú volna. És egy arany medenczét, arany gyertyatartókat, arany kelyheket és egy arany monstrancziát, mind drága kövekkel rakottakat. Egynéhány ezüst képet és tizenkét misemondó ruhákat minden hozzávaló szerszámokkal, kik mind gyöngyökkel és drágakövekkel voltak fűzve. Annakutána offerálának az oltárra 700 arany forinttal».

Az Oltáriszentséghez, ifjak!

Iratkozzunk be a Szent-Alajos-Társulatba.

Ha igazán férfiak akartok lenni, aczélos izmokkal, hófehér lélekkel, bátor szívvel, úgy kövessétek a nagy Gonzagát, szent Alajost. Attól kezdve, hogy Borromei Károly őt a milanoi San Fedele templomában először megáldoztatta, ez a fiú nem ismert nagyobb örömöt a világon, mint Jézust szeretni, Jézust imádni az Oltáriszentségben, Ő róla beszélt, Ő érte dolgozott, megvédte Őt, ha bántották, igazi lovagja volt Krisztusnak. Madridban bámulták vitézségét, Castiglioneban jóságát, Flórenczben imádatos lelkét. A flórenczi dómban, ugyanazon években, midőn Pazzi szent Magdolna imádkozott ott a szentség előtt, ő is mély áhítatban elmerülten elmélkedett és új erőt merített életéhez. A hetet két részre osztotta. Az egyik felében elkészült a szentáldozásra, a másik felében hálót adott érette. A szentáldozás volt élete központja, ide irányult minden imája, munkája, gondolatja.

Méltó, hogy kövessétek!

Van fővárosunkban egy buzgó lelkű pap, kit közéletünk egyik tevékeny alakja a magyarok Don Bosco-jának nevezett. Sokan ismeritek, neve Fischer Ágoston. Mint Don Bosco, úgy ő is az ifjúság nevelésében a legfőbb tényezőnek tartja a szentáldozást s az Oltáriszentség iránt való áhítatot. Ő áll élén annak a társulatnak, melynek ez a neve: Szent-Alajos-Társulata. Ezt akarjuk megismertetni, erről akaruuk néhány szót szólani.

I. *A társulat czélja:* Szent Alajos követése az áhítatban és az erényekben.

II. *A társulat áhítata:* 1. Az Oltáriszentségre; 2. Jézus szent Szivére; 3. a boldogságos szűz Máriára; 4. szent Alajosra irányul.

III. *A tagok főbb erényei:* 1. A tisztaság; 2. az alázatosság és szerénység; 3. az önmérséklet; 4. a felebaráti szeretet.

IV. *A tagok kötelességei:* 1. Az Úr Jézus, a boldogságos szűz Máriának vagy szent Alajosnak valamely érmét folytonosan viselni; 2. a bűnre vezető alkalmakat szorgosan kerülni; 3. naponkint a következő fohászokat elimádkozni: *a)* Imádtassék végnélkül és áldassék a legméltóságosabb Oltáriszentség (100 n. b.); *b)* Szelid és alázatos szivű Jézus, tedd, hogy szivem a tiedhez hasonlóvá legyen (300 n. b.); *c)* Szűz Máriának édes Szive, légy az én menedékem (300 n. b.); *d)* Szent Alajos, az ifjúság pártfogója, könyörögj érettünk!

V. *A tagoknak ajánltatik:* 1. az Oltáregyesületbe, vagy Jézus szent Szive, vagy a boldogságos szűz Mária társulatába való belépés; 2. a karácsonyi és a husvéti időn kívül a gyakrabbi, de legalább szent Alajos

napján, vagy az e naphoz legközelebb eső két vasárnap valamelyikén szent gyónás és szentáldozás; 3. az Oltáriszentség buzgó látogatása; 4. a szentmisének — a mennyire lehet — hétköznapokon is hallgatása.

VI. *A társulat tagjai:* 1. katholikus fiúgyermekek; 2. katholikus ifjak; 3. katholikus férfiak lehetnek, a kik ebbeli szándékukat lelkiatyjoknak bejelentik.

VII. *A társulat vezetői:* 1. Az egész társulat élén a társulatnak «magyarországi országos igazgatója» áll, a kinek a Magyarország herczegprimása, vagy a primási szék üresedése esetén, az esztergomi főegyházmegyei főhatóság által kinevezett áldozópapnak kell lennie.

2. Az egyes helyi társulatot az országos igazgatóval összeköttetésben álló és az illetékes egyházmegyei főhatóság által «helyi igazgatóvá» kinevezett áldozópap; vagy ilyen nem létében: ideiglenes az országos igazgató által «megbizott» társulati tag vezeti.

E társulatot hazánk biboros főpapja, Magyarország biboros herczegprimása 2223/902. sz. a. a következő meleg szavakkal ajánlja:

«Melegen kívánom, hogy a szentczélú társulat mennél gazdagabb és termékenyebb keresztény hitéletre vezethesse tagjait. Főpásztori áldásomat adom a társulat tagjaira és működésére. Balatonfüreden, 1902 junius 4. *Kolos* bibornok, érsek».

Imádság a mindennapi szentáldozás elterjedéséért.

Az Örökimádás-zárdában tartott első szentségi misszió alkalmából 1908. junius 18—21.

Oh édes Jézus, ki azért jöttél a világra, hogy lelkiéletet adj az embereknek; és azért lettél gyarlóságukban mindennapi gyógyszerük s mindennapi eledelük, hogy a lelki életet bennük megtartsad és növeljed: szeretettől lángoló szent szivedre kérünk, áraszd ki mindenekre szent lelkedet, hogy akik halálos bűnben nyomorognak, megtérjenek és az elvesztett kegyelmet újra megnyerjék; a kik pedig a Te kegyességedből kegyelem állapotában élnek, ha csak tehetik, naponkint járuljanak szent asztalodhoz, hogy a mindennapi szentáldozásban magukhoz vevén mindennapi bocsánatos vétkeik ellenszerét és táplálva magukban a kegyelem életét, mindinkább megtisztuljanak és Veled egyetemben majdan a boldog életnek is részesei lehessenek. Ámen.

(A ki ez imát elmondja, 300 napi bucsúban részesül naponkint, a ki pedig egész hónapon át mondja, teljes bucsút nyer, ha gyónik, áldozik és a templomban a szentatya szándékára imádkozik. S. C. 1905. junius 3.)

A new-yorki székesegyház.

Adatok a new-yorki egyházmegye százéves jubileumához.

A NEW-YORKI székesegyház tágas csarnokai a közel multban oly fényes ünnepségnek voltak tanui, a minőt az amerikaiak szerint New-York a mióta csak európai oda a lábát betette, és az első házat építette, még sohasem látott. Hogyne, mikor az Isten háza ünnepelt. Száz éve annak, hogy Jézus Krisztus őrködik New-York felett és ott lakik fényes templomában a világváros tengerében. Az amerikai imperializmusnak imponált a hitnek és szeretetnek ez a nagyszerű és fejedelmi megnyilatkozása, mely az Oltáriszentséget e napon körülvette. Az amerikai magyarok lapja a *Hajnal* így ír ez alkalomból:

A katholikus egyház élet és erő. Élet, mely éltet, erő, mely győzhetetlen. Krisztus lelke. Ezt a vígasztaló tanulságot vonhatta le egész Amerika a közelmult napokban, midőn a new-yorki egyházmegye száz éves fennállásának világra szóló ünnepségeit tartotta. Többször megemlékeztünk a gyönyörű programmról. Most még néhány adatot kiegészítésül.

Talán a legfelségesebb gondolat volt az, hogy azon a vasárnapon, amelyen az ünnepség kezdődött, reggel korán a hatalmas new-yorki egyházmegyének 483 temploma zsúfolva telt meg és sok százezerre menő hivő járult az Úr asztalához. Legszebb kezdet, gyönyörű hálaadás. Az ünnepségek központja természetesen az érseki székesegyház volt. Délelőtt 11 órakor megkondultak New-York összes (160) katholikus templomának harangjai. Ekkor volt a főhálaadó istentisztelet. A szent Patrik székesegyházban Mgr Lavelle plebános mondta a misét és Farley érsek a szentbeszédet.

A keddi ünnepségek koronája Gibbons biborosérsek prédikációja volt. Történelmi eseményekkel dolgozott s ezekből vaskövetkezetességgel vonta le a katholikus egyház isteni diadalát ebben az idegen világban. Felejthetetlen kép volt szerdán New-York katholikus iskolásgyermekeinek diszes bevonulása a főtemplomba. Ártatlan lelkek ezrei töltötték meg a nagy templom minden zugát. Burke, Albany püspöke tartott nekik prédikációt Krisztus szavaiból kiindulva: «engedjétek hozzám jönni a kisdedeket». Szombaton tartották meg az Amerikában elmaradhatatlan parádés marsot. De olyat, a minőt Amerika még nem látott. A lapok 6000-től 10.000-ig teszik a résztvevő egyleti tagok számát. A zászlók egész erdeje töltötte be a Fifth Avenuet. A járókon több mint 500.000 ember szorongott. Ki tudná leírni ezt a festői képet? A 7-ik regiment bandáján kívül sok más egyleti zenekar lelkes indulói villanyozták fel a sziveket. A száz- és százféle klubok, társulatok, különféle egyenruhába öltözött egyletek

véget érni nem akaró sorozata oly képet nyujtott, hogy Loguc, Irország biborosa, aki Farley new-yorki érsek mellett a kathedrális ajtaja előtt készített emelvényről nézte végig a parádét, így kiáltott fel: «Soha, mióta élek, a katholikus hit ily nagyszerű megnyilatkozását nem láttam». Május 1-én Roosevelt elnök ily táviratban gratulált Farley érseknek: «Kedves érsekem. Én akarok legelőször gratulálni Önnek a 100 éves jubileum fenséges lefolyása alkalmából». (*m.*)

Vatikáni kiállítók névsora.

Mária-Kongregáczió I. S-ta. M. 2 alba, 2 purificatorium, 2 áldoztató kendő Novák Mártonné 1 casula, 6 palla. Madaras Józsefné 1 superpellicum, 6 lavabo, 6 corporale. Özv. gróf Forgách Józsefné Révay Sarolta bárónő 2 casula. Gróf Nádasdy Tamásné 3 casula. Burdet Eugenia k. a. 12 purificator. Iskolanővérek (Nagybecskerek) 1 antipendium, 1 superpellicium, 1 limbi. Szöllőssy Katalin (Nagybecskerek) 3 bursa. Mária Kongregáczió (Nagybecskerek) 48 purificator. Elemi iskola kis tanulói (Nagybecskerek) 24 purificator. Sztáray Irma grófnő 1 antipendium. A «Jó Pásztor» szerzetesnői 1 casula. Esterházy Mari grófnő (Csákvár) 1 casula. Török Hermin grófnő 1 casula, 1 antipendium, 2 alba. Zabraczky Margit 1 antipendium. Meter Mária 1 alba. Nyitray oltáregylet 3 casula, 2 stola, 2 alba, 12 humerale, 12 purificator., 12 corporale. Ghyczy Ida 1 casula.

Gróf Nemes Wodianer Gabriella 1 casula. Hospély Erzsi (Sopron) 1 stola, 1 antipendium, 1 ampolna, 1 csengő. Özv. báró Skerlecz Károlyné 1 casula. *Ő. cs. és kir. fensége Izabella főherczegnő 1 casula, 1 antipendium.* Őrgróf Pallavicini Edéné 1 casula, 6 palla. Szegedy Györgyné báró Gerliczy Irma 1 casula. Gróf Mailáth Györgyné Zichy Sarolta grófnő 1 antipedium. Gróf Zichy Rafaelné Pallavicini Edina őrgrófnő 2 velum ciborii. Özv. gróf Zichy Jánosné Redern Mária grófnő 1 stola, 1 bursa, 1 velum ciborii. Özv. Mailáth Györgyné Prandas Stefania bárónő 3 casula, 6 dalmatica, 6 velum, 1 cassetta. Bombelles-Hunyady grófnő 1 casula. Bombelles Henriette grófnő 1 casula. Sorores de Domina Nostra (Temesvár, Józsefváros) 2 ministráns ölt., 1 casula, 1 antipendium, 1 alba, 1 superpellicium, 6 humerale, 12 purificator., 12 lavabo, 6 palla, 1 cingulum, 12 corporale. Tarjány Gizella (Temesvár) 6 purificator., 6 palla. Gróf Cziráky Antalné Keglevich Róna grófnő 1 casula. Cziráky Louise grófnő 2 casula. Özv. Rudnyánszky Ferenczné 3 casula, 3 alba, 1 velum ciborii.

Fejérváry Celestine 1 casula. Karmelita apáczák (Bánfalva-Sopronm.) 1 casula. Berger Gizella 1 velum. Gróf Csekonics Endréné Cziráky Constance grófnő 1 kehely, 1 casula. Kraemer Gézáné 1 reliquiarium. Ebeczky Tihányi Béláné 1 alba. Rigler József Edéné 1 alba. Stefania gyermekkórház főnöknője 1 párna. Kvassay Jenőné báró Barkóczy Margit 1 limbi. Hirsch Anna 1 antipendium, 1 alba. Leiner Mihályné 1 stola, 2 palla. Lorenz Adél 1 rocchetta. Harrer Gyuláné 3 alba. Hegyessy Flóra.

Gróf Andrássy Gézáné Kaunitz grófnő 1 kehely. *Ő. cs. és kir. fensége*

Mária Valeria főherczegnő 1 kehely. Gróf Mailáth László és neje 1 kehely. Özv. gróf Bissingen Ottóné Lázár Nóra grófnő 1 kehely. Budapesti Központi Oltáregylet 4 casula, 4 cingulum. Özv. gróf Széchényi Pálné Andrássy Elza grófnő 1 velum, 1 bursa. Gróf Hadik Béláné Pallavicini Stefania őrgrófnő 3 stola. Herczeg Hohenlohe Clodwigné Mailáth Sarolta grófnő 1 casula. Jungmayer Walburga 1 stola. Karkis Malwina 1 stola. Reiszmann Ilonka 1 palla. Rettegi Sarolta 1 palla. Schmidt Anna 1 palla. Obpacher Józsefné 1 palla. Jelzer Vinczéné 1 palla. Vargássy Mariska 1 palla. Monzák 1 stola. Skerlecz Mária bárónő 1 antipendium, 1 rocchetta. Özv. Heinrich Ferenczné 1 casula. Gróf Mailáth György és neje 1 ciborium. Gróf Esterházy Ferenczné 1 casula, 1 antipendium. Bel[illegible]osi rom. kath. polgári leányiskolák (Temesvár)

Miasszonyunkról nev. Iskolanővérek (Temesvár) 1 casula. Dr. Prohászka Ottokár püspök (Székesfehérvár) 1 casula. A felsőbb leányiskola növendékei (Székesfehérvár) 1 casula, 1 alba, 1 rocchetta, 1 humerale, 6 purificator., 1 palla, 6 corporale. Gróf Pejacsevich Márkné 1 stola, 1 velum ciborii. Szögyény-Marich Julia (Székesfehérvár) 1 casula. Szuborics Jenő (Székesfehérvár) 1 casula. Sturm Erzsébet (Székesfehérvár) 1 antipendium. Sturus Mariska (Székesfehérvár) 3 palla, 2 corporale. Pálinkás Etel és Irén (Székesfehérvár) 1 antipendium. Ehrenheim-Sztáray Kandine (Tarna) 2 casula, 1 rocchetta, 12 purificator., 12 lavabo, 2 palla, 12 corporale. Gróf Wengersky Viktorné (Rákócz) 2 alba, 2 ministrans ing. Sztáray Mária grófnő (Salzburg) 1 stola, 5 palla. Sztáray Margit grófnő (Regensburg) 3 purificator., 12 lavabo, 5 palla, 6 cingulum, 1 corporale. Baumgarten Margit (Regensburg) 1 bursa. Ehrenheim-Schell Gabriella (Tarna) 1 alba, 6 humerale. Özv. Hermann Lászlóné 1 alba.

Miasszonyunkról nevezett apáczák (Lippa) 1 casula, 2 alba, 1 rocchetta, 2 humerale, 6 purificator., 1 cingulum, 1 corporale. Gróf Wenckheim Frigyesné 1 casula. Ranolder intézet növendékei 1 velum, 1 bursa, 1 antipendium, 1 rocchetta, 80 purificator., 10 cingulum, 1 velum ciborii, 2 tobak. 12 corporale. Özv. Herczegh Mihályné 1 limbi. Özv. gróf Széchényi Imréné Szirmay Alexandra grófnő 1 velum ciborii. Felmayer Vilma 1 alba, 6 palla. Balogh Jánosné 1 alba. Báró Török Gézáné 1 alba. Horthy Flóra 1 tobale. Szabadhegyi Zoltánné 1 rocchetta, 1 tobale. Oltáregyesület (Pécs) 10 casula, 3 pluviale, 3 velum, 2 bursa, 3 antipendium, 10 alba, 4 rocchetta, 14 humerale, 48 purificator., 48 lavabo, 10 cingulum, 12 tobale, 24 corporale. Irgalmasnővérek (Sátoralja-Ujhely) 1 velum, 2 alba, 2 rocchetta, 2 humerale, 48 purificator., 2 velum ciborii. Polgári iskola tanulói (Sátoralja-Újhely) 4 rocchetta. Elemi iskola (Sátoralja-Újhely) 3 alba. Párvonalos elemi iskola növenrékei (Sátoralja-Újhely) 1 alba. Mária-Kongregáczió (Sátoralja-Újhely) 1 alba. Zárdai cselédek (Sátoralja-Újhely) 12 humerale. Mária gyermekek (Sátoralja-Újhely) 5 humerale, 17 purificator. Kidedóvó (Sátoralja-Újhely) 38 purificator., 37 lavabo, 1 tobak, 21 corporale, 31 stolavédő. Pochmann Ferencz és neje (Sátoralja-Újhely) 1 velum ciborii.

Putty Mária (Sátoralja-Újhely) 1 velum ciborii. Pintér Willy (Sátoralja-Újhely) 2 párna, 1 corporale. Császár Teréz (Sátoralja-Ujhely). Contesse Irma Zichy-Kray 1 casula, 1 stola, 1 velum ciborii. Özv. gróf Esterházy Mihályné 1 casula. Kaszab Józsefné (Szolnok) 4 alba, 2 rocchetta. Malártsik Aranka 1 stola,

1 velum. Bényey Istvánné 2 tobak. Rózsafüzértársulat (Sátoralja-Újhely) 6 humerale, 3 tobak. Dzián Mártonné 1 koszorú. Jakobcso Erzsébet 1 tobak. Pótis Mihályné 1 velum. Herik Imréné 1 rocchetta. Nemes Kornél.

Tizenegy leányka 2 párna. Petz Ida és Róza 1 tobak. Jézus szent Szive 6 corporale. Szent Ferencz III. rendje 1 corporale. Osváth Ferenczné és leánya 1 rocchetta, 6 purificator. Goszthony Alajosné 1 rocchetta. Molárcsik Józsefné 12 purificator. Özv. Kiss Gusztávné 1 alba. Bélik Emilné 1 alba, 12 corporale. Zettin Ignáczné 1 alba. Özv. Láczay Elekné 1 stola, 10 humerale, 10 purificator., 4 corporale. Reöck Ilka 2 párna. Csernyitzky Julia 5 corporale, 3 palla. Molnár Emma 6 purificator. Lebanovits Istvánné 2 corporale, 2 humerale, 1 oltárterítő. Leypold Kornélné 1 oltárterítő. Antony Jenőné 6 kéztörlő. Tichyné sz. Lebanovits 2 humerale. Eberhart Emma 3 kéztörlő. Böhmné 2 kehelytörlő. Argayné 2 kehelytörlő. Glocker Emma 10 kehelytörlő. Ottó Margitka 2 kehelytörlő. Boss Anna 6 corporale. Mailáth Stefania grófnő és Weltner k. a. 1 casula. Gróf Mailáth Józsefné szül. Széchényi Mária grófnő 4 casula, 36 lavabo, 36 purificator., 36 corporale, 36 humerale, 6 alba, 6 rocchetta és 1 cassetta. Özv. gróf Károlyi Istvánné 1 casula. Hasz Sándorné 1 antipendium. Majláth Erzsébet grófnő 1 antipendium. Heinrich Istvánné 2 corporale, 1 lavabo, 3 palla, 3 purificator., 3 superpellicium.

Holma Irma 6 purificator., 6 corporale, 1 oltárterítő. Rózsafüzér társulat (Nagyvárad) 12 palla, 6 corporale, 6 purificator., 6 lavabo, 6 humerale, 1 alba, 1 superpellicium. Irgalmasnővérek (Ungvár) 1 casula, 2 stola, 1 velum ciborii. Irgalmas kórház (Ungvár) 1 bursa, 6 purificator., 6 corporale, 2 cingulum, 1 antipendium, 1 alba, 1 rocchetta. Bárányos Ilonka 3 purificator. Ft. Pusztai Mátyás plébános 1 kehely. Laczkovits Rózika 1 casula, 12 purificator., 6 palla, 6 humerale, 6 corporale. Oltáregyesület (Gyulafehérvár) 2 casula, 2 alba, 12 purificatori, Desakno 1 alba, 12 purificator. Dr. Csubry Bonifáczné 12 humerale, 12 corporale, 12 purificatori, 12 lavabo, 12 palla. Özv. Szelmayer Károlyné 6 stola, 5 bursa, 1 velum ciborii. Telkessy Kamilla 4 corporale. Oltáregyesület (Sajó-Némethi) 1 casula, 1 corporale, 1 purificator. Mária-Kongregáczió (Budapest) (Szent Erzsébet pártfogása alatt) 24 palla, 24 corporale, 44 purificator., 27 lavabo, 10 oltárterítő. Városi polgári leányiskola Sorozes de Domine Nostra (Versecz) 2 alba, 2 cingulum, 2 rocchetta, 18 corporale, 18 purificator. Hoffmann Sándorné (Versecz) 6 humerale. Egy szegény család 1 casula. Egy szegény család 1 casula. Egy szegény család 1 casula. Kaszáb Mária 1 oltárterítő. Bauer Erzsike 3 kehelytörlő. Gróf Wenckhim Dénesné 2 casula. Irgalmasnővérek (Győrszentmárton) 1 casula. Hivek adakozásából (Győrszentmárton) 1 casula, 1 antipendium, 9 lavabo, 12 purificator., 6 corporale, 10 stolavédő. Meskó Izabella 1 rocchetta. Farday Györgyné 1 rocchetta. Ft. Borbély Kornél főapát helyettes 1 palla, 2 corporale, 1 burza. Derényi Mária 1 stola. Főapát (Győrszentmárton) 2 burza, 1 csipke, 1 stola. Énekes Erzsébet (Győrszentmárton) 1 velum ciborii. Ft. Vojnics Döme (Győrszentmárton) 1 stola, 1 burza. Ózdi hivek adományai 5 humerale. Zorhoczy Klára 6 palla. Klausz Francziska 1 antipendium. Gracza Julia 6 corporale. Wagner Anna Serenyák Margit 7 purificator. Kövér Kálmánné 12 palla. Mailáth Livia Clara grófnő 1 velum ciborii, 1 bursa.

Keszthely Betti, Kégl Gizella, Minnye Ilona 6 corporale, 6 purificator. Középrevuczai hivek vászon. Margit és Mária intézet (Budapest) 1 casula, 1 rocchetta, 12 corporale, 24 purificator., 24 lavabo. Plébániahivatal (Bori) 1 antipendium. Kalvin Mariska 1 oltárterítő. Sztankovits Margit 6 purificator. Heckenast Anna 6 purificator. Özv. gróf Almássy Kálmánné 1 kehely, 1 casula. Gróf Mailáth Géza és neje 1 kehely. Székesfővárosi leánygimnázium növendékei 25 corporale, 25 palla, 25 purificator., 25 lavabo. Székely Jánosné 6 palla. Berkes Kálmánné 1 oltárterítő. József Főherczeg és Auguszta fő herczegnő 1 kehely Özv. gróf Korniss Miklósné 1 casula, 1 stola, 2 palla, 6 purificator., 6 lavabo. Özv. herczeg Windischgrätz Lajosné 1 casula, 1 ampolna, 2 hármas gyertyatartó. Oltáregyesület (Pozsony) 5 casula, 2 alba, 1 rocchetta, 2 stola, 2 velum ciborii, 3 antipendium, 1 kép, 1 cassetta 1 oltárcsipke, 6 corporale, 34 purificator. Mária-Kongregáczió (Pozsony) 1 casula, 2 rocchetta, 1 antipendium. Vinczán Irma 1 oltárterítő. Löffer Emilné, Mariska és Erzsike 3 corporale, 3 purificator., 3 palla. Oltáregyesület (Beszterczebánya) 1 casula, 7 purificator., 4 corporale 2 palla, 4 lavabo, 1 humerale, 1 cingulum, 1 casula. Polgári leányiskola (Beszterczebánya) 1 alba, 1 rocchetta. Windisch Jánosné 1 oltárterítő. Özv. Skropek Andrásné 3 purificator., 3 humerale, 3 palla, 3 lavabo. Wilczek Mária grófnő és Chorinsky P. grófnő 1 casula. Finta Róza 1 casula. Özv. gróf Szapáry Béláné 1 casula. Özv. Gorinpp Ferenczné 6 corporale. Magyar Karoline 1 alba. Gyulafehérvári Oltáregyesület 1 cassetta. Pozsonyi Oltáregyesület 1 cassetta. Gróf Mailáth József 1 cassetta. Gróf Zichy Nándorné 1 cassetta. Gróf Wenckheim Frigyesné 1 cassetta. Jézus szent Szive zárda Mária-Kongregáczió 2 cassetta. Özv. Goszthony Kálmánné 1 cassetta. Özv. Heinrich Ferenczné és Kiss Aladárné 1 cassetta. Özv. báró Sennyey Pálné 1 cassetta. Dessewffy Marianna grófnő és gróf Dessewffy Dénes és Béla 1 cassetta. Herczeg Esterházy Miklósné 1 cassetta.

Magyarország és a nagyvilág.

Az alföldi földrengés. Kecskeméten május áldozócsütörtök napján, 28-án délelőtt 9 óra 20 perczkor több másodperczig tartó hatalmas lökés és hangos moraj rázkódtatta meg a levegőt.

A kecskeméti nagytemplomnak épen bucsúnapja volt. Révész István pápai kamarás, plébános 5—6 ezer hivő jelenlétében az Oltáriszentséggel körmenetben kerülte meg a templomot. A nép egyrésze már benn volt a templomban, a többiek még kívül, mikor a kétségbeejtő pillanat következett. Rengett és szemmel láthatólag ingott az egész templom. Sokan elájultak a félelemtől. Az Erzsébet kistemplom legjobban megrongálódott. A falak és a mennyezet több helyen egészen keresztülrepedt. A benlevők sikoltozva menekültek. Emberéletben nem esett kár, de a félelem és rettegés általános. Sokan a szabadban tartózkodtak és éjjelre a közeli tanyákra menekültek. Kada Elek polgármester azonnal intézkedett, hogy a város középületeit, melyek szintén sokat szenvedtek, szakértők behatóan vizsgálják meg. Révész István plébános a délutáni vecsernye után közös könyörgést végzett a hivekkel, a megyés főpásztortól pedig táviratilag kérte az

imperata imádság elrendelését. Vasárnap és hétfőn is az istentisztelet alatt volt a földrengés. Igen sok magánépület kéménye ledőlt.

Egyházi műtárgyak védelme Olaszországban. Simor kardinális egyszer azt mondotta, hogy Isten a két leghitványabb népet halmozta el jótéteményeivel: az ószövetségben a zsidókat, az újszövetségben az olaszokat. Az isteni gondviselés olasz földnek adta a pápaságot és odahelyezte az egyház középpontját. Ez azonban az olaszt nem ihleti. Sehol templomban annyit nem lopnak, mint épen Olaszországban, hol körülbelül 60.000 templom van s a hol maga az Isten kegyelme a legbőségesebb. Multkor említettünk egy esetet, mely szerint egy olasz templom kincstárából egy rendkívül értékes antik kehely eltünt. Minthogy az ily esetek az antik tárgyakra kapzsi s ebben a tekintetben semmiféle anyagi áldozattól vissza nem riadó amerikai milliárdosok versengése következtében az utóbbi időben mind gyakoribb lett, Ő. szentsége arra az elhatározásra jutott, hogy ezen egyházi kincsek ellenőrzését szigorúan szabályozza. Az erre vonatkozó rendelet az államtitkár szignálásával az «Osservatore Romano» legutolsó számában jelent meg.

A rendelet értelmében minden olasz egyházmegyében az ordinariatus legfőbb fölügyelete alatt. «A papság által őrzött okmányok és műtárgyak egyházmegyei bizottsága» czímen egy állandó bizottság létesítendő; melynek legelső föladata az leszen, hogy minden egyházi intézmény birtokában levő összes ily jellegű tárgyakról pontos és hű katalógust készitsen. E katalógusok egy példánya az illető helyen, párja pedig az egyházmegyei levéltárban helyezendő el. Ezenkívül a bizottság tagjainak kötelessége lesz az egyházmegye egész területén levő és bejegyzett műtárgyak évenkénti megvizsgálása. Mint a mai esetből is látható, ez az intézkedés igazán szükségszerű volt s most már remélhetni, hogy a jövőben a hasonló visszaélések megszünnek.

Úrnapja Budapesten. Emelkedett érzések mellett, a hivek buzgóságának impozáns megnyilvánulása mellett folyt le az Oltáriszentség nagyjelentőségű ünnepe. Az ünnep a budavári koronázó Mátyás-templomban kezdődött s folytatódott a vár több pontján fölállított oltárok körül. Az ünnepi körmenetben ezernyi ember vett részt.

Az ünnepi főistentiszteletre a budavári koronázó Mátyás-templomot lobogókkal és szőnyegekkel gyönyörűen fölékesítették, padlózatát pedig virágokkal hintették tele. A templom főhajójában Andersz Károly százados vezetésével alabárdos koronaőrök, továbbá a budai Ferencz József-intézet díszruhás növendékei alkottak díszőrséget. A főszentély padsoraiban foglaltak helyet: Gróf Zichy Aladár, Günther Antal, Josipovich Géza miniszterek, Molnár Viktor és Márffy Albin államtitkárok, Szalay Imre a Nemzeti Múzeum igazgatója, Ábrányi Kornél min. tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke, Boda Dezső főkapitány, dr. K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, Szölgyémy Ferencz, a budai Ferencz József-intézet kormányzója, a tudományegyetem képviseletében dr. Török Aurél udvari tanácsos, rektor vezetésével Kiss János, Csarada János, Lenhossék Mihály és Lánczy Gyula udvari tanácsos-dékánok. A királyi oratóriumban Auguszta főherczegnő udvarhölgye, báró Szegedy Gina jelent meg. A templom előtt, valamint a templomhoz vezető tereken és utczákon a budapesti helyőrség

katonái állottak sorfalat és egy-egy díszszázad foglalt helyet a Dísz-téren és a Szentháromság-téren. A főtemplomban reggel 7 órakor kezdődött az ünnepi nagymise, a melyet dr. Kohl Medárd fölszentelt püspök pontifikált fényes segédlettel. Istentisztelet alatt a főegyházi ének és zenekar Vavrinecz Mór karnagy vezetésével Schubert G-dur miséjét adta elő az Operaház tagjainak közreműködésével. Mise után megindult a fényes egyházi körmenet, a melyet dr. Nemes Antal pápai prelátus, budavári apát-plébános rendezett. A menetet lovasrendőrök nyitották meg, utánuk következett a katonai zenekar, majd lobogók alatt az egyházi és világi testületek hosszú sora. A papság élén dr. Kohl Medárd püspök vezette a menetet, a melyben részt vettek az összes megjelent előkelőségek. A körmenet harangzúgás közben a katonaság és a nagyközönség sorfala közt vonult a Szentháromság-téren, az Úri-utczában, a Dísz-téren és a Tárnok-utczában fölállított oltárokhoz. Közben a katonaság dísztüzet adott. Kilencz óra volt, mire a körmenet visszatért a koronázó templomba, a hol Te Deum rekesztette be a fényes ünnepséget. — Ezen napon tartották meg az úrnapi ünnepet a belvárosi főplébánia templomban. A körmeneten Kánter Károly apát-igazgató vezetésével a Központi Oltáregyesület is részt vett.

Egyesületi élet.

Az Oltáregyesület megalakulása Érsekujvárott. Az érsekujvári eucharistikus papi gyűlés hatalmas lökést adott e városban az eucharistikus mozgalmaknak. Első helyen áll az Oltáregyesület megalakulása. Erről Toma István káplán az egyesület titkára Kánter Károly apáthoz a Központi Oltáregyesület igazgatójához intézett levelében ekként ír. «Az Oltáregyesület e hó 13-án Érsekujvárott megalakult. Szépen történik a gyülekezés az intelligenczia köréből is. Remélem, hogy az Úr Jézus szeretetébe fogadja a mi Oltáregyesületünket is, rövid idő mulva ez is fölvirágzik s az eucharistikus kongresszus gondolatának hűséges megvalósítója és terjesztője lesz a szent áldozást illetőleg is. Önálló alapszabályokat nem készítünk, csupán egy körülményeinkhez alkalmazkodó ügykezelési szabályzatot, melyet a bizottmány a helybeli plébános által erősíttet meg.

Az egyesület tisztikara így alakult: *Igazgató:* Erhardt Viktor plébános; *Elnöknők:* Turner Károlyné és Fülöp M. Alexia a Flenger intézet főnöknője. *Pénztárnoknő:* Dr. Turchányi Lászlóné. *Adományok kezelőnője:* Jaksich Mihályné. *Titkár:* Toma István. *A választmány tagjai:* Dr. Herverth Vilmosné; Bukovinszky Istvánné; Dubrovay Jánosné; Hangos Istvánné; Kovács Józsefné; Paulusz Teréz; Paulusz Józsa; Lakatos Istvánné; Schiberna Ferenczné; Diósy Alajosné; Magyar M. Melánia Simor intézet. *Főnöknő:* Szalay Józsefné.

Az egyesületnek havi istentisztelete a Központi egyesület istentiszteletének mintájára lesz megtartva.

Esztergom. Lélekemelő ünnepély folyt le május 25. délután a helybeli vizivárosi zárda falai között. E napon tűzte föl ugyanis *Walter* Gyula dr.

prelátus-kanonok *Vaszary* Lászlóné úrnő, az esztergomi Oltáregyesület buzgó elnöknőjének keblére az Ő Szentségétől nyert «Pro Ecclesia et Pontifice» cz. kitüntető érdemjelet. Az egyesület nevében *Walter* Gyula dr. prelátus-kanonok, igazgató üdvözölte a közszeretetben álló elnöknőt, ki odaadó buzgalommal törekszik arra, hogy az egylet belélete fejlődjék, virágzásnak örvendjen, s tagjainak létszáma emelkedjék, jövedelmei növekedjenek és ily módon abba a helyzetbe jusson, hogy az Úrnak minél több hajlékát részesíthesse adományaink jótéteményeiben.

A beszédet lelkes éljenzés követte. *Vaszary* Lászlóné könnyező szemmel mondott köszönetet. «Imádkozni fogok — úgymond — Ő Szentségeért; főpásztorunkért, a bibornok herczegérsekért s az egyletért, hogy törekvéseinket siker és az Isten áldása koronázza. Az érdemkereszt nemcsak az én fáradságomat jutalmazza, hanem voltaképen az egész egyletét, a melynek egyik szerény munkása kívánok maradni továbbra is». Az ünnepély végén az egyesület a biboros herczegprimáshoz üdvözlő táviratot küldött.

Kimutatás

a **székesfehérvári Oltáregylet által 1908 április havában kiosztott tárgyakról**:

Szentséges Atya jubileumára: 2 fehér casula, 1 piros casula, 1 palla. *Urhida:* 1 oltárterítő, 1 karing, 1 viola-fehér stola, 2 viola ministránsruha. *Felcsuth:* 4 piros, 2 fekete, 2 viola ministránsruha, piros pluviale, 3 oltárterítő. *Isztimér:* fehér pluviale, 1 karing, aspersorium. *Guttamási:* viola casula, füstölő tömjéntartóval, aspersorium. *Sárosd:* Piros casula, piros pluviale. *Ercsi* (a Legszentebb Megváltóról nevezett növérek zárdája): 2 fekete ministránsruha, misekönyv, misekönyvállvány, 2 fali gyertyatartó. *Vaál:* fekete pluviale, 2 alba, 5 fekete ministránruha. *Tordas:* Monstrancia, 2 fekete ministránsruha. *Tabajd:* Füstölő tömjéntartóval. *Kistétény:* 4 piros ministránsruha, 4 ministránsing. *Budakalász:* velum, 4 ministránsing, fekete casula, 1 palla. *Székesfehérvári Szent György-kórház:* fehér casula, piros casula, beteglátogatási lámpa. *Csoór:* kehely patenával, 2 alba. *Szent Ferenczrendiek székesfehérvári temploma:* 2 fehér casula, aspersorium, 1 viola stola, 1 piros stola, 3 dupla stola, 2 piros ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, ampolnák tálczával, 2 beteglátogatási táska, 1 cingulum, ciboriumköpenyke, 2 palla. *Székesfehérvári szemináriumi templom:* zöld casula, 1 palla. *Székesfehérvári Szent Imre-konviktus:* kehely, fehér casula, 6 kehelykendő, 6 lavabo-kendő, 2 alba, 1 palla. *Iváncsa:* fehér, fekete, piros és zöld kehelytartó, 12 kehelykendő, 12 lavabo-kendő, ámpolna tálczával, misekönyv. *Söréd:* Fehér casula, 12 kehelykendő. *Székesfehérvári aggintézeti kápolna:* 1 dupla stóla, ciboriumköpenyke, 1 cingulum, 6 kehelykendő, 3 lavabo-kendő.

Központi tudosító.

Az Oltáregyesület választmánya 1908-ban *Elnök:* Örgróf Pallavicini Edéné. *Másodelnökök:* M. Maria de la Salette az Örökimádás zárda főnöknője és Kiss Aladárné. *Igazgató:* Kánter Károly kir. várpalotai plébános. *Másodigazgató:* Dr. Glattfelder

Gyula. *Választmány:* Cziráky Luiza grófnő IV., Ferenczieck-tere 9. sz., Cziráky Almássy Erzsébet grófnő IV., Váczi-utcza 48. sz., Gróf Almássy Dénesné IX., Erkel-utcza 15. sz., Felr[illegible]yer Vilma úrnő VIII., Baross-utcza 44. sz., Fejérváry Coelestin úrnő VIII., Rökk Szilárd-utcza 22. sz., Ghyczy Ida V., Sas-utcza 11. sz., Győry Teréz grófnő IV., Szép-utcza 4. sz., özv. Heinrich Ferenczné úrnő VIII. Üllői-út 32. sz., özv. Gróf Korniss Miklósné VIII., Baross utcza 10. sz., özv. Kövér Kálmánné IV., Havas-utcza 2. sz., özv. Kürthy Antalné úrnő IV., Váczi-utcza 70. sz., Báró Orosdy Fülöpné VI., Damjanich-utcza 12. sz., Orczy Thekla Bárónő VIII., Baross-utcza 10. sz., Pálffy Anna grófnő VIII., Eszterházy-utcza 44. sz., özv. Rudnyánszky Ferenczné Szada Pest m., Seldeneck Fanny bárónő IV., Szép-utcza 4. sz., özv. Szelmayer Károlyné úrnő VII., Dob-utcza 14. sz., Gróf Széchenyi Andor Pálné IV., Vörös Pálné-utcza 26. sz., Török Hermin grófnő Szobráncz, özv. báró Vécsey Józsefné, Vécsey Esther bárónő VIII., Rökk Szilárd-utcz 24. sz., gróf Zichy Nándorné, VIII., Scitovszky-tér 2. sz., Zichy Luiza Grófnő VIII., Vas-utcza 10. sz., Zichy Kray Irma grófnő VIII., Múzeum-utcza 15 sz.

A Központi Oltáregyesület választmányi tagjai és terjesztőnői június 1-én délután együttes gyűlésüket tartották őrgróf *Pallavicini* Edéné és *Kánter* Károly apát igazgató elnöklete alatt. Igazgató jelenti, hogy június hó 6-án, szombaton van a Központi Oltáregyesület alapító elnöknőjének, gróf *Cziráky* Jánosnénak halálozási évfordulója; ezen napon reggel 9 órakor a megboldogult emlékére istentisztelet fog tartatni, melyre az egyesület összes tagjait meghívja.

Ezek után igazgató a katholikus nagygyűlésről, majd az Úrnap nyolczada alatt az Örökimádás zárda kápolnájában tartandó triduumról, az érsekujvári eucharisztikus kongresszusról, a szentségimádásnak a fővárosban való szabályozásáról s több kisebb tárgyról tett jelentést. Napirend végeztével dr. *Glattfelder* Gyula másodigazgató a Központi Oltáregyesület nevében Kánter Károly apátot, az egyesület igazgatóját üdvözölte születésnapja alkalmából.

Kánter Károly apát a Központi Oltáregyesület igazgatója június hó 7-én pünkösd vasárnapján ünnepelte 55-ik születése napját. Ez alkalomból a június hó 1-én tartott választmányi és terjesztőnői gyűlésen dr. Glattfelder Gyula másodigazgató üdvözölte az őszinte szerettel körülvett egyesületi igazgatót, ki édes hazánkban az eucharistikus eszméknek legelső harczosa. A római pápa az Oltáregyesületek leghőbb imádása tárgyául Jézus szivét ajánlotta, mely ott él, ott reszket az Oltáriszentségben. Ez a szív reszket a magyar eucharistikus társadalom vezérében, Kánter Károlyban, kinek szive a szentséges szivvel rokonságban, szüntelenül és fáradhatatlanul mások üdvéért él és dobog, csak azért, hogy Krisztus ügyét előre vigye és hozzánk közelebb hozza. Ezt a Jézus szivével rokon szivet jött éltetni s reá az Úr áldását kérni. Az ünnepelt igazgató meghatottan válaszolt az éljenviharral kisért beszédre, s hálát adott Istennek, hogy őt mint papot nemcsak az oltárhoz, de az Oltáregyesülethez is elhivta; mert hivatás kell azon szent czélhoz, melyet az Oltáregyesület tagjai elé tűz. Az elismerés szavait visszahárítja a jelenlevőkre, kiknek munkaszeretete és kölcsönös összeműködése egygyé forrasztotta az immár félszázados Központi Oltáregyesület tagjait.

Az elsőszentségi missió. «Mivelhogy szerette övéit, mindvégig szerette őket.» A z evangéliumnak a szentségi Jézusról mondott eme szavait méltán

elmondhatjuk az Úr Jézus földi helytartójáról, X. Pius pápáról. Szerette övéit, szeretetből ajánlotta 1905. karácsony ünnepén a mindennapi áldozást. De szeretete mindvégig tart s nem szünik ezt Krisztus hiveinek ajánlani. Immár 9 rendeletet bocsátott ki ez ügyben. A legnevezetesebb 1907. április 10-én kelt, melyet a világ püspökeihez intézett, s a melyben a háromnapos szentségi missziók tartását rendelte el a gyakori és mindennapi áldozás megvalósítása czéljából. Az ájtatosságok pénteken kezdődjenek és vasárnap végződjenek. Mindennap délután szentségkitétel mellett szentbeszéd tartassék az Oltáriszentségről és gyakori vételéről, az utolsó napon reggel a szentmisében általános szentáldozás, délután ünnepélyes Te Deum és pápai áldást. Az ájtatosságot a pápai áldással csak azon papok tarthatják, a kik gyakori áldozás terjesztésére alakult papi ligának a tagjai. A missió a pápa döntése szerint lehetőleg valamely szokásos és elrendelt szentségimádási nappal kapcsolatban bármikor tartható, de a szentatya elsősorban Úrnap nyolczadát tartja erre legalkalmasabbnak. Épen ezért a budapesti Örökimádás zárda Kánter Károly apát kezdeményezésére ezen napon tartotta meg Magyarországon az első szentségi missiót, a melyet a hivők buzgó részvételével nagy ünnepélyesség keretében Kohl Medárd püspök nyitott meg Úrnapján délután. A püspök apostoli szavaival az imádandó Oltáriszentségre hivta a résztvevők figyelmét, a kik tömeges megjelenésünkkel máris egy áldozatkész eucharistikus lélekről tettek tanúságot.

A háromnapi ájtatosság alatt Dr. Hanauer István az Országos Eucharistia Társulat és Papi Imaegyesület igazgatója mondott ünnepélyes szentmisét, vasárnap pedig az általános szentáldozás előtt ünnepi beszédet. Az előző napok szónokai Dr. Glattfelder Gyula oltáregyesületi másodigazgató és Makay Lajos hitoktató voltak. A missziót vasárnap délután Kánter Károly apát, oltáregyesületi igazgató zárta be pápai áldással. Az áldást fényes beszéd előzte meg, a melyben az igazgató a gyakori áldozásért való buzgó apostolkodásra szólította föl a híveket. A misszió, melyen a papság több tagja és a kegyesrendi kalazintinum ifjú levitái is részt vettek, maradandó hatást fog gyakorolni a főváros eucharistikus életére.

Az Örökimádás templom. Évfolyamunk második és negyedik számában terjedelmesebb czikket közöltünk az Örökimádás templomról, és annak a küszöbön álló beszenteléséről. Örömmel írhatjuk, hogy nemsokára lapunknak egy egész számát szentelhetjük az Örökimádás templomnak, mert annak ünnepélyes megnyitása még ez őszszel fog megtörténni. A templom kifestése, mely 30.000 koronát vett igénybe, már teljesen befejeződött. Most a festett üvegablakok is láthatókká lettek az Üllői-uton járókelők számára. Ezek után a templom padozata kerül munkálat alá; a padokat, az áldoztató rácsot, a három oltárt, és az orgonát még a jövő hónapban fogják elhelyezni. A templom diszítése és annak fölszerelése is fokozatosan halad; a szentségtartó a magyarországi papság adakozásából egy hónap alatt több, mint ezer korona gyült egybe. Az egész országból érkező kisebb ajándék tárgyak mellett figyelemreméltó az a müvészies kivitelü zománczozott *aranykehely*, melyet *Heinrich Ferenczné* adományozott a templom számára. A kehelybe egy szinarany jegygyürü is belé van olvasztva és a zománczozott képek a család védőszentjeit ábrázolják.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**